

Afrikas historie

Tore Linné Eriksen

Innledning

[Historiekapitlet](#) i den forrige utgaven av *Att studera Afrika* inkluderte utgivelser fram til 2004. Etter dette har den internasjonale litteraturen om Afrikas historie vokst betydelig i omfang og kvalitet, og mange nye temaer har kommet til. Dette er utgangspunktet for det kapitlet som følger nedenfor, og som er viet bøker om Afrikas historie som har blitt utgitt mellom 2004 og medio 2010.

I utvalget har det vært lagt vekt på å utvide perspektivet til å gjelde Afrika i globalhistorisk perspektiv, dvs. kontinentets historiske relasjoner rundt Middelhavet, Indiahavet og Atlanterhavet, i tillegg til å gi eksempler på den stadig voksende litteraturen om afrikansk diaspora. Det har også vært gjort et forsøk på å løfte fram bøker av afrikanske historikere, der særlig de mange vestafrikanske historikerne ved universiteter i USA har vært flittige bidragsyttere.

Det er en glidende overgang til det neste kapitlet, som behandler [politikk, økonomi og samfunn](#). En rekke oversiktsbøker anlegger lange tidsspenn og beveger seg in i samtida, og bøker om aktuelle temaer inneholder ofte gode historiske bakgrunnskapitler. Av denne grunn anbefales leseren å søke i begge kapitler.

Oversikter

Siden *Att studera Afrika* kom ut i 2004, har to av de mest brukte oversiktsverkene i afrikansk historie kommet i reviderte utgaver: John Iliffes *Africans. A history of a continent* (2007) og Erik Gilbert & Jonathan R. Reynolds *Africa in world history. From prehistory to the present* (2008). Det samme gjelder den norske historikeren Jarle Simensens *Afrikas historie* (2009). Et ambisiøst referanseverk med et vell av oppslagsord er *Encyclopedia of African history* (Shillington 2005). Det samme gjelder *Encyclopedia of Africa* (Gates & Appiah 2010), som også trekker inn vår egen tid og spenner videre i tematisk forstand. Med yngre lesere som målgruppe dekker *Africa* (Murray 2007) både historie, kultur og geografi fra tidlige tider til våre dager. Et meget nyttig oppslagsverk om kvinner i Afrikas historie fram til våre dager, er *The A to Z of women in Sub-Saharan Africa* (Sheldon 2010). Av nyere oversikter som tar sikte på universitets- og høgskolemarkedet, men som med stort utbytte kan leses også utenfor den akademiske verden, er det i tillegg til de ovennevnte verkene av Iliffe og Gilbert & Reynolds særlig grunn

til å framheve Robert O. Collins & James M. Burns' *A history of Sub-Saharan Africa* (2007). Robert O. Collins har også utgitt *Africa. A short history* (2006), i tillegg til å ha redigert en ny utgave av et trebindsverk med historiske dokumenter og klassiske fagbidrag: *Problems in African history*, der vol. 1 (2005) tar for seg det førkoloniale Afrika, mens vol. 2 (2007) er viet Afrika under kolonitida og vol. 3 (2008) behandler den aller nyeste historien. To svenske historikere, Ellen Hillbom og Erik Green, har nylig utgitt en informativ og interessevekkende bok som stiller sosiale strukturer, produksjonssystemer og maktarenaer gjennom 1000 år i sentrum i *Afrika. En kontinents økonomiska och sociala historia* (2010). En innføring i hele verdensdelens historie som skiller seg ut ved å være skrevet fra et eksplisitt "afrosentrisk" perspektiv, er Molefi Ketu Asantes *The history of Africa. The quest for eternal harmony* (2007). I *African history. A very short introduction* (2007) gir – som tittelen sier – Jon Parker og Richard Rathbone en kort innføring som tar både for seg historisk utvikling og utvikling av historieforskningen. Enda kortere, og bedre illustrert, er Ben Burts *Africa in the world. Past and present* (2005), som er gitt ut av British Museum. Et originalt bidrag for en bredere leserkrets er *African history for beginners* (Boyd & Wolvek-Pfister 2007), som er i tegneserieformat.

Historien etter selvstendigheten er fortalt med mange detaljer både faghistorisk av Paul Nugents i *Africa since independence* (2004) og mer journalistisk av Martin Meredith i *The state of Africa* (2005).

Historiografi

En bred litteraturoversikt som gir ulike perspektiver på historie og historieskrivning (dvs. det som på fagspråket kalles historiografi) i Afrika sør for Sahara, finnes i Randi Rønning Balsviks *Afrika i eit historiografisk perspektiv* (2004). Et tilsvarende opplegg er valgt i Knut S. Vikørs *Maghreb – Nordafrika etter 1800* (2007). Donald A. Xerxa har samlet intervjuer med afrikahistorikere i *Recent themes in the history of Africa and the Atlantic world* (2008). Afrikansk historieforskning blir også behandlet i *Silences on African history* (Depelchin 2005), *Writing African history* (Philips 2005), *The practice of history in Africa. A history of African historiography* (Alagoa 2006), *Society, state and identity in African history* (Baru Zewde 2008), *Recasting the past* (Peterson & Macola 2009) og *Emergent themes and methods in African history* (Falola & Paddock 2009). En meget fyldig artikkelsamling som er viet en av de mest produktive afrikahistorikere er *Tòyin Falola. The man, the mask, the muse* (Afolabi 2010), mens afrika- og globalhistorikeren Philip D. Curtin reflekterer over faget og egne erfaringer i *On the fringes of history* (2005). Den ledende historikeren Adu Boahen fra Ghana har fått samlet mange av sine sentrale bidrag i *Africa in the twentieth century. The Adu Boahen reader* (Falola 2004).

Temaer

Det er ikke mangel på spennende enkelttemaer som blir beskrevet i et lengre historisk perspektiv, slik som framvekst av byer. Gode eksempler på dette er Bill Freund's *The African city. A history* (2007) og *African urban spaces in historical perspective* (Salm & Falola 2009). Folkevandringer, kultur møter og regionale identiteter belyses i en lang rekke artikler i *Movements, borders, and identities in Africa* (Falola & Usman 2010). John Iliffe har også gitt ut en nærstudie av ærens og æresbegrepets plass i afrikansk historie: *Honour in African history* (2004), mens mat og matproduksjon blir behandlet bl.a. i *Maize and grace. Africa's encounter with a new world crop, 1500–2000* (McCann 2005) og *Stirring the pot. A history of African cuisine* (McCann 2009). At Afrika er et kontinent som både historisk og i dag er utsatt for en rekke sykdommer, går ikke minst fram av to bøker om malariahistorie: *The making of a tropical disease. A short history of malaria* (Packard 2007) og *Humanity's burden. A global history of malaria* (Webb 2009). Hvordan havnebyer både nord og sør i Afrika ble rammet av pest ved inngangen til forrige århundre blir beskrevet i *Plague ports. The global urban impact of bubonic plague, 1894–1901* (Echenberg 2007). En nærstudie av dyr, mennesker og miljøomgivelser gjennom tidene er *Ivory's ghost. The white gold of history and the fate of elephants* (2009).

En ny bok som gir god oversikt over afrikansk miljøhistorie er Gregory H. Maddox' *Sub-Saharan Africa. An environmental history* (2006), mens det samme perspektivet anlegges på de delene av Afrika som var en del av det britiske imperiet i *Environment and empire* (Beinhart & Hughes 2007). Et standardverk om afrikansk filosofihistorie er kommet i ny utgave: Barry Hallens *A short history of African philosophy* (2009).

Sosialhistoriske perspektiver har fortsatt å inspirere mye ny historieforskning i Afrika, men siden de fleste av disse bøkene har en forankring i lokalsamfunn eller enkeltstater, vil de bli omtalt i de regionale avsnittene nedenfor (for oversiktsverk, se ovenfor). Det samme gjelder nærstudier som tar for seg miljøhistoriske temaer i regionalt avgrensede områder. Også en lang rekke bøker med et kjønns historisk perspektiv vil bli omtalt under respektive tidsperioder eller regioner, med unntak av en imponerende serie med kilder og tekster skrevet av afrikanske kvinner over et langt tidsspenn, med samletittelen *Women writing Africa*. De fire utgivelsene er *The Southern region* (Daymond 2003), *West Africa and Sahel* (Sutherland-Addy & Diaw 2005), *The Eastern region* (Lihamba og *The Northern region* (Nowaira 2008).

Konflikter

Et annet tema som behandles i flere bøker er den rolle som kriger og hærer har spilt i afrikansk historie, se bl.a. *African armies. From honour to infamy* (Edgerton 2006), *Daily lives of civilians in wartime Africa* (Laband 2006), *African military history* (Lamphear 2007), *Fighting for Britain. African soldiers in the second world*

war (Killingray & Plaut 2010) og *Distant drums. The role of colonies in British imperial wars* (Jackson 2010). Afrika som krigsskueplass under den første verdenskrigen, ikke minst i de tidligere tyske koloniene, blir behandlet inngående i *The first world war in Africa* (Strachan 2004), *The forgotten front 1914–1918* (Anderson 2004) og *Tip & run. The untold tragedy of the great war in Africa* (Paice 2008). Relasjonene mellom Afrika og USA i et historisk perspektiv beskrives av Robert A. Waters i *Historical dictionary of United States-Africa relations* (2009), mens John Kent konsentrerer seg om FN, Kongo og avkolonisering i *America, the UN and decolonization* (2010).

Religion

Som vist i forrige utgave av *Att studera Afrika*, er det også en rikholdig litteratur om religioner og misjonsvirksomhet gjennom tidene. Nye tilskudd til kunnskapen om islams lange historie i Afrika er *Muslim societies in Africa* (Robinson 2004) og *Africa's Islamic experience* (Mazrui 2009), mens den kristne misjonen er behandlet i *Religion versus empire? British protestant missionaries and overseas expansion, 1700–1914* (Porter 2004), *Missions and empire* (Etherington 2005), *White men's god. The extraordinary story of missionaries in Africa* (Ballard 2008) og – ut fra et kvinneperspektiv – i *The communion of women* (Prevost 2010). Forholdet mellom misjon og imperialistisk ekspansjon behandles inngående i *Missions, states, and European expansion in Africa* (Koreieh & Njoku 2007). Jødisk historie gjennom mer enn 2000 år behandles av Richard Hull i *Jews and Judaism in African history* (2009).

Historical dictionaries of Africa

Det har i de siste åra også kommet flere nye bøker i serien *Historical dictionaries of Africa*, som er uunnværlige oppslagsverk for dem som skal studere ett enkelt land. Blant de nyeste eksemplene er Etiopia (Shinn & Ofcansky 2004), Ghana (Owusa-Ansah 2005), Madagaskar (Allen & Covell 2005), Marokko (Park & Boum 2006), Libya (St. John 2006), Gabon (Gardinier 2006), Burundi (Eggers 2006), Algerie (Naylor 2007), Zambia (Simon 2007), Mali (Imperato & Imperato 2008), Gambia (Hughes 2008), Botswana (Morton et al. 2008), Mauritania (Pazzanita 2008), Den demokratiske republikken Kongo (Kisangani & Bobb 2009), Nigeria (Falola & Genova 2009) og Kamerun (Mbuh 2010).

Tidsperioder

Tidlig historie

Dersom vi vender blikket mot den aller tidligste historien, som i hovedsak er arkeologenes felt, er det særlig grunn til å framheve fire oversiktsverker: *Forgotten Africa. An introduction to its archeology* (Connah 2004), *African archeology* (Phillipson 2005). *African connections. An archeological perspectives on Africa and*

the wider world (Mitchell) og *The first Africans* (Barham & Mitchell 2008). En kort og velillustrert presentasjon gis i *Seven wonders of Ancient Africa* (Woods & Woods 2009), mens *The A to Z of ancient and medieval Nubia* (Lobban 2010) er et rikholdig oppslagsverk om en tidlig sudansk sivilisasjon. Det er en rikholdig spesiallitteratur om opprinnelsen til menneskeslekten og utvandringen fra Afrika, som faller utenfor denne oversikten, men et utmerket sted å starte er Alice Roberts populærvitenskapelige *The incredible journey. The story of how we colonised the planet* (2009), som bygger på en prisbelønt BBC-fjernsynsserie.

I serien *Dictionaries of civilizations* finnes et eget bind med tittelen *Africa* (Bargna 2009), med gjennomillustrert – om enn noe fragmentert – informasjon om tidlige sivilisasjoner og kulturer. Et sentralt oppslagsverk i ny utgave er Robert O. Collins *The A to Z of pre-colonial Africa* (2010). En solid dokumentasjon på hvordan Afrika og afrikanere ble utsatt for rasistisk nedvurdering rundt Middelhavsområdet allerede for flere tusen år siden, blir gitt i *The first Ethiopians. The image of Africa and Africans in the early Mediterranean world* (Van Wyk Smith 2009). Perioden vi kaller ”middelalderen” i europeisk historie dekkes oversiktlig i *The African & The Middle Eastern world, 600–1500* (Pouwels 2005), mens *Rulers, warriors, trader, clerics. The Central Sahara and the North Sea 800–1500* (Haour 2007) er en spennende sammenlikning mellom to forskjellige deler av verden. De store vestafrikanske rikene i den samme perioden er tema i *Empires of medieval Africa. Ghana, Mali, and Songhay* (Conrad 2009). Den viktige handelsbyen og det islamske lærdomssetet Timbuktu i dagens Mali, som hadde sin storhetstid på 1400- og 1500-tallet, har blitt behandlet i flere nyere bøker, se bl.a. *Timbuktu, The Sahara's fabled city of gold* (De Villiers & Hirtle 2007) og praktverket *The hidden treasures of Timbuktu. Historic city of Islamic Africa* (Hunwick & Boye 2008). De første møtene mellom europeere og lokalbefolkningen rundt om i verden blir dokumentert ut fra samtidige kilder i *First encounters. Native views on the coming of the Europeans* (Leavitt 2010).

De langvarige historiske forbindelsene gjennom Sahara har fått sin historie gjennom et langt tidsspenn konsist beskrevet og analysert av Ralph A. Austen i *Trans-Saharan Africa in world history* (2010), mens et nytt standardverk om slavehandelen gjennom Sahara er John Wrights *The Trans-Saharan slave trade* (2007). *Bridges across the Sahara* (Ahmida 2009) er en artikkelsamling om virkningene av handelsvirksomheten på 1800- og 1900-tallet, mens handel og islamske nettverk på 1800-tallet behandles i *On Trans-Saharan trails* (2009).

Kolonitid

Nærmere vår tid er det grunn til all grunn til å glede seg over en engelsk oversettelse av Catherine Coquery-Vidrovitchs bok om 1800-tallet: *Africa and the Africans in the nineteenth century. A turbulent history* (2009). En både detaljert og perspektivrik framstilling av Afrikas historie gjennom de to siste hundreår gis av Richard Reid i *A history of modern Africa. From 1800 to the present* (2009), som utvilsomt vil bli et standardverk. En av de aller beste introduksjonen til den

afrikanske koloniperioden som helhet finner vi i artikkelsamlingen *Dark webs* (Falola 2005). En mye brukt lærebok som konsentrerer seg om kolonikappløpet er kommet i ny utgave: *The scramble for Africa* (Chamberlain 2010). Et nytt og grundig verk om den betydningsfulle Zambezi-ekspedisjonen midt på 1800-tallet, og den strid som den vakte i Storbritannia, er *Zambesi. David Livingstone and expeditionary science in Africa* (Dritsas 2010). Utforskning, rivalisering og imperialism blir også levende behandlet i to nye biografier: *Stanley. The impossible life of Africa's great explorer* (Jeal 2007) og *Paths without glory, Richard Francis Burton in Africa* (Newman 2010).

Flere kapitler om Afrika i koloniperioden finnes også i *Kolonialismens sorte bog* (Ferro 2004), mens historien til afrikanere og deres etterkommere rundt om i verden beskrives som en del av det britiske imperiet i *Black experience and the empire* (Morgan & Hawkins 2004). Portugals langvarige koloniherrdømme belyses i David Birminghams *Empire in Africa. Angola and its neighbours* (2006). Olufemi Taiwo har med *How colonialism preempted modernity in Africa* (2010) levert et nyskapende arbeid, der det argumenteres for at kolonitida snarere betydde en forsinkelse – og forvridning – av modernisering og vekst enn et bidrag. Helt uunnværlig for dem som vil studere forholdet mellom Afrika og den vestlige verden fra 1400-tallet til i dag, er en rikholdig dokumentsamling i to bind: *Africa and the West. A documentary history* (Worger et al. 2010). Sammenhengen mellom kolonialisme og den dominerende formen for ”kunnskap” om Afrika diskuteres i *Ordering Africa. Anthropology, European imperialism and the politics of knowledge* (Tilley & Gordon 2007). Med eksempler fra Nigeria blir kolonimakten bruk av begreper som ”rettigheter” og ”frihet” som et middel til å legitimere imperialism og fremmedstyre skarpt analysert av Bonny Ibhawoh i *Imperialism and human rights* (2007). Folkemord og krigsforbrytelser under koloniperioden blir behandlet i et komparativt perspektiv både i *Genocide. A comprehensive introduction* (Jones 2006) og *The Oxford handbook of genocide studies* (Bloxham & Moses 2010), mens det gis en historiografisk oversikt i artikkelen ”Folkemord i et komparativt koloniperspektiv: et riss av en fagdebatt” (Eriksen 2009).

Afrika inntar ikke overraskende en viktig plass i en omfattende litteratur om det britiske imperiet, slik som i flere kapitler i John Newsingers *The blood never dried. A people's history of the British empire* (2006), *Settlers and expatriates* (Bickers 2010) og *Migration and empire* (Harper & Constantine 2010). Blant nye oversiktsverker kan også nevnes *Britannia's empire*, skrevet av den sørafrikanske historikeren Bill Nasson (2004), *The British empire. From sunrise to sunset* (Levine 2007), *The empire project* (Darwin 2009) og *Understanding the British empire* (Hyam 2010). To interessante nærstudier av kakaodyrking, handel, britisk sjokoladeindustri og imperialism er *Chocolate on trial. Slavery, politics and the ethics of business* (Sate 2005) og *Chocolate, women and empire* (Robertson 2009).

En nærstudie av det franske imperiet rundt det forrige århundreskiftet, med vekt på religionens betydning for kappløpet om Afrika, er *An empire divided. Religion, republicanism, and the making of French colonialism, 1880–1914* (2006),

mens *Our friends beneath the sands* (Windrow 2010) er en omfangsrik presentasjon av den franske Fremmedlegionens rolle under kolonierobringen etter 1870. Perioden mellom de to verdenskrigene er tema både i *The French empire between the wars. Politics and society* (Thomas 2005) og i *The French imperial nation-state* (Wilder 2005). Det franske imperiet under Vichy-regimet under den andre verdenskrigen er dekket grundig av Ruth Ginio i *French colonialism unmasked. The Vichy years in French West Africa* (2008). En mindre kjent volds-skandale fra den franske erobringen av et imperium i Vest-Afrika ved inngangen til 1900-tallet har nå blitt løftet fram i Bertrand Taithe's *The killer trail. A colonial scandal in the heart of Africa* (2009).

Selv om den tyske kolonialismens historie ble kortvarig som følge av nederlaget under den første verdenskrigen, har den i seinere år blitt gjenstand for en omfattende forskning. Mesteparten av litteraturen er naturlig nok på tysk, men på engelsk foreligger bl.a. *The devil's handwriting* (Steinmetz 2007), *Germany's colonial past* (Ames et al. 2005), *The German colonial experience* (Knoll 2010) og *German colonialism* (Langbehn 2010). I alle disse bøkene står Namibia sentralt. (For mer litteratur om det tyske folkemeordet i Namibia ved inngangen til 1900-tallet, se avsnittet om det sørlige Afrika nedenfor. Italias kolonialisme har også fått sin behandling, med særlig vekt på Etiopia, Eritrea og Libya, i artikkelsamlingen *Italian colonialism* (Ben-Ghiat & Fuller 2005).

Avkolonisering

Avslutningen av kolonialismen i Afrika er beskrevet i flere bøker som mer allment tar opp avkoloniseringen, der to sentrale verk er *The Routledge companion to decolonization* (Rothermund 2006) og *Decolonization and its impact. A comparative approach to the end of the colonial empires* (Shipway 2007). Mens de fleste historiske framstillinger av avkolonisering vier mye oppmerksomhet til internasjonalt maktspill og endringer i globale styrkeforhold, slik som i *Crisis of empire. Decolonization and Europe's imperial states, 1918–1975* (Thomas et al. 2008), understreker Jonathan Derrick i *Africa's 'agitators'. Militant anti-colonialism in Africa and the West, 1918–1939* (2008) den rollen som afrikanske aktivister spilte allerede i mellomkrigstida. I *Ending British rule in Africa* (2009) forteller Carol Polsgrove historien om en gruppe afrikanere og intellektuelle av afrikansk herkomst fra Karibia som gjennom sin virksomhet i London ved avslutningen av den andre verdenskrigen tenkte det utenkelige: slutten på det britiske koloniveldet.

Afrikansk historie i globalt perspektiv

Slaveri

Afrikansk historie kan selsagt ikke skrives eller forstås uavhengig av kontinentets forbindelser med andre verdensdeler, og dersom vi tenker på *afrikanernes* historie, er det et sentralt poeng at afrikanere og deres etterkommere har satt

sitt preg på historien langt utenfor egen verdensdel. Et slikt perspektiv preger flere av de oversiktsverkene som er omtalt ovenfor (ikke minst Mitchell 2005 og Gilbert & Reynolds 2008). Den atlantiske slavehandelen er naturlig nok det vanligste eksemplet på Afrikas integrasjon i den framvoksende globale kapitalismen, og er behandlet i en rikholdig litteratur. Et standardverk i ny utgave er *The Atlantic slave trade* (Herbert Klein 2010). Andre gode innføringer er *Captives as commodities. The Atlantic slave trade* (Lindsay 2008) og *The atlas of slave trade* (Walvin 2005). Afrika har naturlig nok en bred plass i den svenske historikeren Dick Harrisons usedvanlig informative og velskrevne trebindsverk *Slaveri. En världshistoria om ofrihet* (2010). Med utgangspunkt i en ajourført database har en rekke nye artikler om slavehandelen blitt samlet i *Extending the frontiers* (Eltis & Richardson 2008), mens slavehandelen over både Atlanterhavet og gjennom Sahara fra områder med islamsk innflytelse i Vest-Afrika og Sentral-Afrika blir behandlet av Paul E. Lovejoy i *Slaves at the frontiers of Islam* (2004). Britisk slavehandel med utgangspunkt i Vest-Afrika studeres i *The grand slave emporium. Cape Coast castle and the British slave trade* (St. Clair 2007) og *Reconfiguring slavery. West African trajectories* (Rossi 2009), mens *Ouidah: The social history of a West African port, 1727–1829* (Law 2005) er en nærstudie av en sentral utskipninghavn og afrikanske handelsfolks sentrale rolle. Hvordan et sensitivt og omdiskutert tema som slaveri og slavehandel blir oppfattet i dagens Ghana (inkludert av afroamerikanere og turister) blir diskutert i *Routes of remembrance. Refashioning the slave trade in Ghana* (Holsey 2008). Slavehandelen rundt både Atlanterhavet og Indiahavet behandles i flere kapitler i *Many middle passages. Forced migration and the making of the modern world* (Christopher et al. 2007).

Slavehandelen er sett fra et afrikansk perspektiv i Anne C. Baileys *African voices of the Atlantic slave trade* (2005), mens slavenes egen motstand dekkes i et komparativt perspektiv i *Fighting the slave trade. West African strategies* (Diouf 2004), *Slave revolts* (Postma 2008) og *Slavery and resistance in Africa and Asia. Bonds of resistance* (Alpers et al. 2009). Den nyeste forskningen om slaveriet internt i Afrika er samlet i *African systems of slavery* (Spaulding & Besnick 2010). I kampen for opphevelse av slavehandelen og slaveriet i britiske kolonier mot slutten av 1700-tallet spilte Olaudah Equiano en sentral rolle. Den tidligere slaven var bosatt i Storbritannia, og skrev bl.a. det selvbiografiske kampskriftet *The interesting narrative of the life of Olaudah Equiano, or Gustavus Vassa, the African* (ny utg. 2003). *Equiano the African* (Carretta 2005) er en historisk biografi, mens *Olaudah Equiano & the Igbo world* (Koreih 2009) er en spennende artikkelsamling som legger vekt på hans vestafrikanske røtter. Afrikansk betydning for opphevelse av slavehandel og slaveri er også tema i *Abolitionism, and imperialism in Britain, Africa and the Atlantic* (Peterson 2010).

Atlanterhavet

“Atlantisk historie” har i de siste åra gjort et stort sprang framover som et eget forskningsfelt, der Afrika blir satt i sammenheng med andre områder som gren-

ser ut mot det samme havet. Et helhetlig perspektiv gis av Thomas Benjamin i *The Atlantic world. Europeans, Africans, Indians and their shared history, 1400–1900* (2009) og av Douglas Egerton et al. i *The Atlantic world. A history, 1400–1888* (2007), mens fem gode artikkelsamlinger som har kapitler med afrikansk vinkling er *Enslaving connections* (Curto & Lovejoy 2004), *Africa and the Americas. Interconnections during the slave trade* (Curto & Souloudre –La France 2005), *The Atlantic world 1450–2000* (Falola og Robert 2008), *The changing worlds of Atlantic Africa* (Childs & Falola 2009) og *Atlantic history. A critical appraisal* (Green & Morgan 2009). En nyere globalhistorie på norsk har også et atlantisk perspektiv og et eget afrikakapittel: *Globalhistorie 1750–1914. En sammenvevd og delt verden* (Eriksen 2010). Transporten med slaveskip over Atlanterhavet har fått sin historie beskrevet av Stephanie Smallwood i *Saltwater slavery. A middle passage from Africa to American diaspora* (2007) av Marcus Rediker i *The slave ship* (2007) og av Toyin Falola & Manda B. Warnock i *Encyclopedia of the middle passage* (2007).

Indiahavet

Ettersom store deler av Afrika også vender ut mot Indiahavet, er det viktig informasjon om afrikansk historie å hente i oversiktsverker som *The Indian Ocean* (Pearson 2003), *Indian Ocean in world history* (Kearney 2004) og *A hundred horizons. The Indian Ocean in the age of global empire* (Bose 2008). At det er umulig å skrive det østlige og sørlige Afrikas historie uten å vektlegge relasjonene til India under den tidlige koloniseringen er et viktig poeng i Thomas R. Metcalfs *Imperial connections* (2007). Edward A. Alpers har samlet egne studier om det samme temaet i *East Africa and the Indian Ocean* (2009), mens *Cross currents and community networks. The history of the Indian Ocean world* (Ray & Alpers 2007) er en fyldig artikkelsamling. Verdifulle tilskudd til denne litteraturen er også John Halweys *India in Africa. Africa in India. Indian Ocean cosmopolitanism* (2008) og en studie av hinduismens betydning som følge av indisk innvandring i Afrika innenfor rammen av det britiske imperiet: *New homelands. Hindu communities in Maritius, Guyana, Trinidad, South Africa, Fiji and East Africa* (Younger 2009). Et nytt verk om skips- og handelsforbindelser rundt Indiahavet, med utgangspunkt i Zanzibar sentrale plass, er Abdul Sheriffs *Dhow cultures of the Indian Ocean. Cosmopolitanism, commerce and Islam* (2010).

Diaspora

Sammenhengen mellom Afrika og historien til folk av afrikansk herkomst rundt om i verden – dvs. den afrikanske *diaspora* – er også et eget forskningsfelt i rask vekst. De nyeste oversiktsverkene er skrevet av globalhistorikeren Patrick Manning: *The African diaspora. A history through culture* (2009) og Frederick Knight: *Working the diaspora. The impact of African labor on the Anglo-American world, 1650–1850* (2010), mens M. A. Gomez har utgitt både *Reversing sails. A history of the African diaspora* (2005) og artikkelsamlingen *Diasporic Africa. A reader* (2006). Et an-

net perspektiv på diaspora gis i *Slavery, Islam and diaspora* (Mirzai 2009). Når det gjelder andre afrikanske bidrag til verdenshistorien, der jordbruksproduksjon og spredning av plantevekster står i sentrum, finnes mye interessant materiale både i *Deep roots. Rice farmers in West Africa and the African diaspora* (Fields-Black 2008) og *In the shadow of slavery. Africa's botanic legacy in the Atlantic world* (Carney 2009). Historien til afrikanere i Europa helt fra antikken til våre dager er fortalt i et viktig tobindsverk av Stefan Goodwin: *Africans in Europe* (2009), mens afrikanere i Europa under renessansen er tema for *Black African in renaissance Europe* (Earle & Lowe 2005). Afrikanske slavers liv i "den nye verden" er inngående fortalt bl.a. *The slavery reader* (Heuman & Walvin 2003), *Inhuman bondage. The rise and fall of slavery in the new world* (Davis 2006) og *African slavery in Latin America and the Caribbean* (Klein & Vinson 2007). To av de afrikanske folkegrupper som flest slaver ble hentet fra, er fyldig behandlet med vekt både på slaveri, motstand, kultur og relasjoner til hjemlandet i *The Yoruba diaspora in the Atlantic world* (Falola & Childs 2004) og *The Akan diaspora in the Americas* (Konadu (2010)). En omfattende artikkelsamling som behandler samme tema i et kjønnsperspektiv er *Gendering the African diaspora. Women, culture, and historical change in the Caribbean and Nigerian hinterland* (Byfield et al. 2010). Mye ny kunnskap om afrikanere i Asia er samlet i *Uncovering the history of Africans in Asia* (Jayasuriya & Anginit 2008).

Regioner og enkeltland

Nord-Afrika

Den nordlige delen av det afrikanske kontinentet har nylig fått en perspektivrik og samlet framstilling i Phillip Naylor's *North Africa. A history from the antiquity to the present* (2009). En god oversikt i en kortere form gis av Barnaby Rogerson i *A traveller's history of North Africa* (2008), og Egypt og andre deler av Nord-Afrika får en fyldig behandling i en ny utgave av standardverket *A concise history of the Middle East* (Goldschmidt & Davidson 2006). Den økonomiske historien står i sentrum i Charles Issawis *An economic history of the Middle East and North Africa* (2005), mens Ruth M. Beitler og Angelica R. Martinez har samlet studier med et kvinneperspektiv i *Women roles in the Middle East and North Africa* (2010). Eugene Rogans *The Arabs. A history* (2009) er et velskrevet oversiktsverk som også dekker Egypt og andre deler av Nord-Afrika. Et perspektiv på sosiale bevegelser og folkelig motstand nedenfra i samfunnet helt tilbake til 1400-tallet blir gitt i artikkelsamlingen *Subaltern protest. History from below in the Middle East and North Africa* (Cronin 2007). Et nyttig historisk oppslagsverk er *Cities of the Middle East and North Africa* (Dumper & Stanley 2006).

Egypt har fått en samlet presentasjon i flere bøker, som bl.a. *The history of Egypt* (Perry 2004), *A history of Egypt. From the Arab conquest to the present* (Al-Sayyid Marsot 2007), *A modern history of Egypt* (Thompson 2008) og *A brief*

history of Egypt (Goldschmidt 2008). Et inngående portrett av framstående statsleder som regnes som "det moderne Egypts far" på 1800-tallet er Mehmed Ali (Fahmy 2008). *Re-envisioning Egypt, 1919–1952* (Goldschmidt et al. 2005) viser hvordan omveltningene i 1952 hadde sin bakgrunn i en langvarig politisk oppvåkning og antikolonialistisk motstand. En spennende nærstudie fra mellomkrigstida er Cathlyn Mariscottis *Gender and class in the Egyptian women's movement, 1925–1939* (2008), mens det samme tema blir behandlet i komparativt i Beth Barons *Egypt as a woman. Nationalism, gender and politics* (2007). Historien om historieforskningen i Egypt gjennom 1900-tallet blir fortalt i *Gatekeepers of the Arab past* (Di-Capua 2009). Tre nyere bøker har dessuten tatt for seg det første angrepet fra et vestlig land i Nord-Afrika i moderne tid, dvs. Napoleons erobringforsøk i 1798, se bl.a. *Napoleon's Egypt. Invading the Middle East* (Cole 2007), *Mirage. Napoleon's scientists and the unveiling of Egypt* (Burleigh 2007) og *Napoleon in Egypt* (Strathern 2007). Både *Khartoum. The ultimate imperial adventure* (Asher 2009) og *Three empires on the Nile. The Victorian Jihad, 1868–1899* (Green 2007) går på sin side utførlig inn på kappløpet om Nilen og Sudan

Blant bøker som tar for seg andre land er *Morocco. From empire to independence* (Pennell 2009) og *A history of modern Tunisia* (Perkins 2004). Algeries historie er også behandlet i flere nye bøker, som *Modern Algeria. The origins and development of a nation* (Ruedy 2005) og *History and the culture of nationalism in Algeria* (McDougal 2008), mens den algirske berberbefolkningen er tema for et informativt oppslagsverk: *A to Z of the Berbers (Imazighen)* (2009). At konflikter og massevold i Algeria på 1990-tallet må forstås på bakgrunn av koloniperioden er et sentralt poeng i *Violent modernity. France in Algeria* (Hannoum 2010).

Libyas historie har i de siste åra blitt beriket med flere oversikter, som for eksempel *Libya. From colony to independence* (St. John 2008), *A history of modern Libya* (Vandewalle 2006), *The making of modern Libya* (Ahmida 2009), *A history of Libya* (Wright 2010) og – mer spesifikt om nyere tid – *The origins of the Libyan nation* (2010). Med eksempler fra flere hundre år løftes historien til dem som ellers ikke har fått noen plass i historieskrivningen fram i *Forgotten voices* (Ahmida 2009).

Det vestlige Afrika

De som er interessert i Vest-Afrikas historie, vil ha stor glede av å starte med den rikholdige artikkelsamlingen *Themes in West African history* (Akyeampong 2006), som i all hovedsak er skrevet av vestafrikanske historikere. Vår kunnskap om islams rolle i Vest-Afrikas historie, med stor vekt på islams rolle, har også blitt beriket gjennom *West-Africa, Islam and the Arab world* (Hunwick 2007). *Origins of African political thinking* (July 2004) er en god innføring i afrikansk politisk tenkning med utgangspunkt i Vest-Afrika fra 1700-tallet. To spennende nærbilder er *Telling stories, making histories. Women, words, and Islam in nineteenth-century Hausaland and the Sokoto* (Bivins 2007) og *Fighting the greater*

Jihad. Amadu Baba and the founding of the Muridyya of Senegal, 1853–1913 (Babou 2007). Et historisk perspektiv på USAs relasjoner til Vest-Afrika blir gitt i artikkelsamlingen *The United States and West Africa* (Jallo & Falola 2008). Et komparativt perspektiv på vestafrikansk urbanisering anlegges i *A history of urban planning in two West African capitals* (Bigon 2009)

Nigeria har nylig blitt oversiktelig presentert av Toyin Falola og Matthew M. Heaton i *A history of Nigeria* (2008), mens den første av de to forfatterne i tillegg har bidratt med en studie som dokumenterer hvor mye vold som preget koloniseringen: *Colonialism and violence in Nigeria* (2009). Nigerias førkoloniale og koloniale historie er også tema for to festskrift til Toyin Falola: *Precolonial Nigeria* (Ogundiran 2005) og *The foundations of Nigeria* (Oyebade 2004). Et nyskapende arbeid som viser mange afrikaneres aktive medvirkning i spredning av ”vestlig sivilisasjon” i Nigeria er Andrew E. Barnes’ *Making headway. The introduction of Western civilization in colonial Northern Nigeria* (2009), mens Olu-femi Vaughan kaster nytt lys over høvdingsjiktets historiske betydning i *Nigerian chiefs. Traditional power in modern politics, 1890s–1990s* (2006). Et viktig bidrag til både slaveriets og urbaniseringens historie er Kristin Manns *Slavery and the birth of an African city. Lagos 1760–1900* (2007), mens den langsomme utviklingen av slaveriet i Nigeria er tema for E. A. Afigbos *The abolition of the slave trade in Southeastern Nigeria, 1885–1959* (2006). Historien til igbo-folkegruppa i Nigeria behandles inngående i *Igbo history and society. The essays of Adiele Afigbo* (Falola 2006) og *Constructions of belonging. Igbo community and the Nigerian state in the twentieth century* (Harneit-Sivers 2006). *Colonial meltdown. Northern Nigeria in the great depression* (Ochuni 2009) er et av de få eksemplene på en nærstudie av virkningene av mellomkrigstidas økonomiske krise i Afrika, mens den økonomiske utviklingen i de siste tiåra før selvstendighet blir grundig dokumentert i *Economic reforms and modernization in Nigeria, 1945–1965* (Falola 2004). Økonomiske og sosiale endringer på landsbygda i et lengre tidsspenn er tema i *The land has changed. History, society and gender in colonial Eastern Nigeria* (Koreih 2010), og urbaniseringens historie står i sentrum i *Nigeria’s urban history* (Tijani 2006). Et kjønnsperspektiv på nigeriansk historie anlegges i *Igbo women and economic transformation in Southeastern Nigeria, 1900–1960* (Chuku 2005) og i den rikholdige artikkelsamlingen *Yoruba women, work, and social change* (McIntosh 2009), mens Yorubafolket – som utgjør ca. 40 millioner i Afrika og i diaspora – blir fortalt i *A history of the Yoruba people* (Akintoye 2010). En rekke studier av nigeriansk historie er samlet i *Nigerian history, politics and affairs. The collected essays of Adiele Afigbo* (Falola 2005).

Walter Rodneys klassiske *A history of the Upper Guinea Coast, 1545 to 1800* (2009) er nå tilgjengelig på nytt, mens G. Ugo Nwokeji særlig viser hvilken rolle den lokale kjøpmannsklassen spilte i organisering av slavehandelen rundt Biafrabukta i *The slave trade and culture in the Bight of Biafra* (2010). Gambias historie gjennom nærmere to hundreår blir presentert i *A political history of Gambia* (Hughes & Perfect 2008). Kolonialismens betydning for mat, er-

næring og jordbruk behandles inngående i *A workman is worthy of his meat. Food and colonialism in the Gabon estuary* (2009). Med *Labour, land and capital in Ghana. From slavery to free labour in Asante, 1807–1956* (2005) har Gareth Austin samlet et livslangt forskningsarbeid om overgangen fra slaveri og et viktig områdes økonomisk historie. Kwame Nkrumahs historiske betydning belyses i David Rooneys *Kwame Nkrumah. Vision and tragedy* (2007) og i en ny utgave av Basil Davidsons klassiske *The black star* (2007). En verdifull artikkelsamling som stiller Ghana i sentrum, med et komparativt blikk på andre deler av Vest-Afrika er *The 'traditional' and the 'modern' in West African (Ghanian) history* (Hernæs 2005). *Making men in Ghana* (Miescher 2006) er et originalt bidrag til ghane-sisk historie gjennom livshistoriene til åtte menn.

En original studie av den folkelige forankringen i kampen for selvstendighet er Elizabeth Schmidts *Mobilizing the masses. Gender, ethnicity, and classes in the national movement in Guinea, 1939–1958* (2005), mens samme forfatter belyser Guineas frigjøringskamp i et internasjonalt perspektiv i *Cold war and decolonization in Guinea, 1946–1958* (Schmidt 2007) og Jay Straker behandler ungdommens politiske rolle i Guinea inngående i *Youth, nationalism, and the Guinean revolution* (2009). Hvordan "globalisering" har påvirket Afrika gjennom et langt tidsspenn blir påvist i en ny utgave av Donald R. Wrights fortreffelige *The world and a very small place in Africa. A history of globalization in Niimi, the Gambia* (2010). Relasjonene mellom USA og Vest-Afrika er tema for *The United States and West Africa* (Jallo & Falola 2008), mens de nære forbindelsene mellom USA og Liberia under den kalde krigen dekkes av D. Elwood Dunn i *Liberia and the United States during the cold war* (2009).

Det sentrale og østlige Afrika (inkl. Sudan)

Et godt sted å starte for en oversikt over Øst-Afrikas historie er den nye utgaven av Robert Maxons *East Africa. An introductory history* (2009). Den førkoloniale historien i det østlige og sentrale Afrika har fått flere verdifulle tilskudd, slik som for eksempel *Carriers of cultures. Labor on the road in the nineteenth-century East Africa* (Rockel 2006), *Slavery on the Great Lakes in East Africa* (Medard & Doyle 2007) og *War in pre-colonial Eastern Africa. The politics & meaning of state-level conflicts in the nineteenth century* (Reid 2007). Christine Saidi har gitt et høyst velkomment kjønnsperspektiv på tidlig historie i *Women's authority and society in early East-Central Africa* (2010).

The history of Ethiopia (Adejumobi 2007) dekker et stort tidsspenn på en pedagogisk måte, mens den etiopiske seieren over Italia i 1895 har fått en inngående behandling i *The battle of Adwa. Reflections on Ethiopia's historic victory against European colonialism* (Milkias & Getchewa Metefaria 2005). *The dying lion. Feudalism and modernization in Ethiopia* (Gilkes 2007) tar seg for bakgrunnen til keiserrikets sammenbrudd i 1974. Kampen mot det påfølgende militærdiktaturet blir nærgående og kritisk presentert i *A political history of the Tigray People's Liberation Front (1975–1991)* (Aregawi Berhe 2009), mens Getachew

Metafaria behandler USAs skiftende relasjoner til Etiopia i *Ethiopia and the United States. History, diplomacy, and analysis* (2009).

Sudans nyere historie blir oversiktlig presentert av Robert O. Collins i *A history of modern Sudan* (2008), mens *The Nubian past* (Edwards 2004) bygger på arkeologisk kunnskap for å fortelle områdets historie gjennom 2000 år og kulturelt mangfold belyses i artikkelsamlingen *Culture and customs of Sudan* (Essien & Falola 2008). Et nytt standardverk på sitt felt er R. S. O'Faheys *The Darfur sultanate. A history* (2008), mens Sara Beswick følger Dinkafolkets historie helt tilbake til 1300-tallet i *Sudan's blood memory. The legacy of war, ethnicity, and slavery in South Sudan* (2004). Kolonimyndighetenes kampanje mot kvinnelig omskjæring (eller kjønnslemlestelse) blir behandlet fra like perspektiver i *Civilizing women. British crusades in colonial Sudan* (Boddy 2007), mens det samme tema blir mer allment belyst i *Female circumcision and the politics of knowledge* (Nnaemeka 2005).

Tanzanias historie blir stadig beriket med ny litteratur, ofte med en lokalhistorisk, sosialhistorisk og miljøhistorisk vinkling. Gode eksempler på det siste er *Highland sanctuary. Environmental history in Tanzania's Usambara mountains* (Conte 2004), *Wielding the ax. State forestry and social conflict in Tanzania, 1820–2000* (Sunseri 2009) og *Imagining Serengeti. A history of landscape memory in Tanzania from the earliest times to the present* (Shetler (2007)). To nye bøker kaster også nytt lys over Dar es Salaams mangfoldige historie: *Histories from an emerging African metropolis* (Brennan et al. 2007) og *African underclass. Urbanisation, crime & colonial order in Dar es Salaam, 1919–61* (Burton 2005). Andre verdifulle historiske studier med tema fra det tanzanianske fastlandet, ikke minst med vekt på forholdet mellom lokalsamfunn og stat, er *In search of a nation. Histories of authority and dissidence in Tanzania* (Maddox & Giblin 2005), *A history of the excluded. Making family a refuge from state in twentieth-century Tanzania* (2005) og *Practicing history in Central Tanzania. Writing, memory and performance* (Maddox & Kongola 2005). I *Emancipation without abolition in German East Africa, c. 1884–1914* (2008) behandler Jan-Georg Deutsch slavehandelen på 1800-tallet og slavenes liv og motstand under det tyske kolonistyret. Det kanskje mest omfattende opprøret i afrikansk kolonihistorie er endelig belyst gjennom en serie fagartikler i *Maji-Maji. Lifting the fog of war* (Giblin & Monson 2010), mens den tyske kolonimaktens brutale krigføring og Hehe-folkets motstand mot slutten av 1800-tallet er inngående behandlet i *"To devour the land of Mkwawa", Colonial violence and the German-Hehe war in East Africa, c. 1884–1914* (Pizzo 2010). Zanzibars sentrale plass både før og under kolonitida er tema for Erik Gilberts *Dhows & the colonial economy of Zanzibar 1860–1970* (2004). En interessant studie av internasjonal politikk og utviklingshjelp handler om den kinesisk-bygde jernbanen mellom Zambia og Tanzania: *Africa's freedom railway* (Monson 2009). Området til det ugandiske kongedømmet Bunyoro blir i et miljøhistorisk perspektiv behandlet fra slutten av den førkoloniale perioden til 1950-tallet i *Crisis & decline. Population & environment in Western Uganda 1860–*

1955 (Doyle 2006), mens *Cultivating success in Uganda. Kigezi farmers & colonial policies* (Carswell 2007) forteller om hvordan et distrikt i Uganda sto mot spesialisering i produksjon til eksport og i stedet bevarte et mer allsidig, miljøvennlig og bærekraftig jordbruk. Et miljø – og medisinskhistorisk korrektiv til forestillinger om Uganda som en idyll av ”melk og honning” under kolonitida blir gitt av den finske historikeren Jan Kuhanen i *Poverty, health and reproduction in early colonial Uganda* (2005), mens et kjønnsperspektiv på kvinners arbeid i Uganda presenteres i *Women, work and domestic virtue in Uganda 1900–2003* (Kyomuhende & McIntosh 2006).

Kvinner posisjon i Kenya og deres kamp for bedre kår blir spennende beskrevet og analysert i *African womanhood in colonial Kenya, 1900–50* (Kanogo 2005), *Worries of the heart. Widows, family, and community in Kenya* (Mutongi 2007) og *Land, food, freedom. Struggles for the gendered commons in Kenya, 1870–2007* (Brownhill 2009). Sammenhengen mellom kolonialisme og rasisme illustreres i *Race and empire. Eugenics in colonial Kenya* (Campbell 2007). Et meget omstridt tema i historieforskningen er ”Mau-Mau” – oppstanden i Kenya på 1950-tallet, som står i sentrum for en rekke nye bøker. *Britain's Gulag. The brutal end of empire in Kenya* (Elkins 2005) og *Histories of the hanged. Britain's dirty war in Kenya and the end of empire* (Anderson 2005) er mest viet britisk brutalitet, mens både S. M. Shamsul Alams *Rethinking the Mau Mau in colonial Kenya* (2007) og Daniel Branchs *Defeating Mau Mau, creating Kenya* (2010) diskuterer opprøret i dets kompleksitet og belyser de forskjellige holdningene innenfor kikuyubefolkningen. Opprørets sosiale bakgrunn som forklaring på en mer sammensveiset befolkning blir løftet fram i *The social context of the Mau Mau movement in Kenya* (Macharia & Kanyua 2006), mens *Kenya, the Kikuyu and Mau Mau* (Smith 2005) er et eksempel på at det fortsatt finnes historieskrivning som viderefører kolonimaktens myter og argumenter. At britenes kamp for å beholde kontrollen i Kenya også hadde et klart innslag av kald krig, går klart fram av *Britain, Kenya and the cold war. Imperial defence, colonial security, and decolonization* (Percox 2004). Den kjente skjønnlitterære forfatteren Nugi wa Thiong'o henter mye av sitt materiale fra krigens dager på 1950-tallet i sine fascinerende barndomserindringer: *Dreams in a time of war. A childhood memoir* (2010). Forholdet mellom koloniherrerne, lokalbefolkningen og naturomgivelsene er tema for Edward I. Steinharts *Black poachers, white hunters. A social history of hunting in colonial Kenya* (2005), mens et kjønns- og rettshistorisk perspektiv på ”det doble patriarkatet”, dvs. kombinasjonen av lokal mannsmakt og kolonimaktens inngrep, blir gitt i *Girl cases. Marriage and colonialism in Gusiiland, Kenya 1890–1970* (Brett & Shadle 2006). Nordmenn i Kenya både før og under 1950-tallet har fått sin historie i Kristin Alsaker Kjerlands *Nordmenn i det koloniale Kenya* (2010). Samme forfatter er også medredaktør av en samling av studier med et videre siktemål: *Kolonitid. Nordmenn på eventyr og big business i Afrika og Stillehavet* (2009).

En meget spennende studie av jordbruk, mat og makt er den malawiske historikeren Elias C. Mandalas *The end of Chidyerano. A history of food and everyday life*

in *Malawi, 1860–2004* (2006), mens grunnlaget for politisk motstand mot både kolonistyre og Hasting Bandas autoritære styre behandles i Joey Powers *Political culture and nationalism in Malawi* (2010). En konsis innføring i Madagaskars historie fra den første bosetting på 400-tallet til i dag blir gitt i *Madagascar. A short history* (Randriania & Ellis 2009), mens den økonomiske historien fra 1750 til koloniseringen dekkes i *An economic history of imperial Madagascar 1750–1895* (Campbell 2008).

Mens flere bøker tidligere har dokumentert brutaliteten under koloniseringen av Kongo, er dette bildet nå supplert med en nærstudie av tvangsarbeid og plyndring av naturressurser i regi av den britiske lord Leverhulmes selskap i perioden helt fram til den andre verdenskrigen: *Lord Leverhulme's ghosts. Colonial exploitation in the Congo* (Marchal 2008). Historien om nordmenns rolle under kong Leopolds redselsstyre i Kongo er fortalt i *Nordmenn i Kongo* (Godøy 2010). Jan Vansina har i en rekke bøker belyst førkoloniale samfunnsforhold i Sentral-Afrika, og har fulgt opp med en rekke nye studier og nyutgivelser: *How societies are born. Governance in West Central Africa before 1600* (Vansina 2004), *Antecedents to modern Rwanda. The Nyiginya kingdom* (Vansina 2004), *Paths in the rainforest* (Vansina 2006) og *Being Kuba. The Kuba experience in rural Congo 1880–1960* (Vansina 2010). En annen pioner innenfor førkolonial historie, David Newbury, har samlet en rekke av sine innflytelsesrike studier i *The land before the mist. Essays on identity and authority in precolonial Congo and Rwanda* (Newbury 2009).

Det sørlige Afrika

Sør-Afrika

Sør-Afrika er utvilsomt det afrikanske landet som er best forsynt med gode historiske oversikter, ny forskning og spennende fagdiskusjoner. En rekke bidrag fra de siste åra spenner fra korte innføringstekster til mer omfattende verker, alle av høy faglig kvalitet, samtidig som det foreligger en rekke perspektivrike enkeltstudier. Tre gode steder å starte for å få et overblikk er *A concise history of South Africa* (Ross 2008), *South Africa in world history* (Berger 2009) og – aller kortest – *Dinosaurs, diamonds and democracy, A short, short history of South Africa* (Wilson 2009). En mer omfattende og velillustret historiebok, med en lang rekke sørafrikanske forfattere som bidragsytere, er *New history of South Africa* (Giliomee & Mbenga 2009). En heldekkende innføring gis av R. W. Johnson i *South Africa. The first man, the last nation* (2004), mens Charles H. Feinstein gir et overblikk over områdets økonomiske historie i *An economic history of South Africa* (2004) og av David Welch i *The rise and fall of apartheid* (2009). Apartheidsystemets vekst og fall blir diskutert med en historiografisk vinkling av Eric P. Louw i *The rise, fall, and legacy of apartheid* (2004). Områdets militærhistorie fra den første kolonierobringen til apartheidperioden og videre fram til våre

dager er tema i Timothy Stapletons *A military history of South Africa* (2010). Et regionalt perspektiv på lokalbefolkningens motstand mot kolonisering i både Sør-Afrika, Swaziland, Zimbabwe og Namibia gis i *Grappling with the beast. Indigenous Southern African responses to colonialism, 1840–1930* (Limb 2010), mens virkningene av slaveriet og dets formelle opphevelse dekkes i *Slavery, emancipation and colonial rule in South Africa* (Dooling 2008). Ulike perspektiver på sørafrikansk historieskrivning og ”kollektiv hukommelse” gis i *Liberals, marxists and nationalists. Competing interpretations of South African history* (Lipton 2007) og i *History making and present day politics. The meaning of collective memory in South Africa* (Stolten 2007).

Det som gjerne kalles ”moderne historie”, dvs. fra inngangen til 1800-tallet, er konsist dekket i en ny utgave av Nigel Wordens *The making of modern South Africa* (2007), mens Arab MacKinnon tar for seg samme periode, med vekt på kulturelle og politiske forhold, i *The making of South Africa* (2004). En velskrevet og journalistisk beretning med tyngdepunkt i den viktige tida rundt det forrige århundreskiftet er Martin Merediths *Diamonds, gold and war. The making of South Africa* (2007). En grundig miljøhistorisk detaljstudie fra Transkei er *Nature and colonial change* (Tripp 2006), mens *Representing Africa. Landscape, exploration and empire in Southern Africa, 1780–1870* (McAleer 2009) behandler måten britiske kunstnere, vitenskapsfolk og reisende presenterte det sørlige Afrika på. Et kvinneperspektiv på migrasjon og bosetting under apartheid gis i *African women under apartheid* (Lee 2009), mens kvinners kamp i i flere ulike tidsepoker behandles i *Women in South African history* (Gasa 2007). Den langvarige kampen mellom xhosatalende lokalbefolkning og europeiske kolonisatorer er behandlet inngående av Richard Price i *Making empire. Colonial encounters and the creation of imperial rule in the nineteenth-century Africa* (2008). Et spennende forsøk på løfte fram afrikanske intellektuelle personligheter gjennom fem nærportretter er *African intellectuals in 19th and early 20th century South Africa* (Ndletyane 2007). Komparative studier av USA og Sør-Afrika har fått et nytt tilfang med *Cultures of violence. Lynching and racial killing in South Africa and the United States* (Evans 2009).

Et meget omdiskutert tema i sørafrikansk historie er betydningen av zulu-lederen Shaka på det tidligere 1800-tallet, som Dan Wylie kaster nytt lys over i *Myths of iron. Shaka in history* (2006), mens *Zulu. The heroism and tragedy of the Zulu war of 1879* (2004) og *Crossing the buffalo* (Greaves 2009) behandler Anglo-Zulu-krigen i 1879. Den omfattende oppstanden i 1906, som avsluttet eroblingsfasen i sørafrikansk historie er tema for Jeff Guys *Remembering the rebellion. The Zulu uprising of 1906* (2006), mens *Zulu identities. Being Zulu, past and present* (Carton et al. 2008) diskuterer hva det vil si ”å være Zulu” både i fortid og nåtid. To store kriger har fått sine detaljerte oppslagsverk: *Historical dictionary of the Anglo-Boer war* (Pretorius 2009) og *Historical dictionary of the Zulu wars* (Laband 2009). Flere bøker retter også oppmerksomheten mot historien til khoikhoikvinnen Sara Baartman, som ble kjent som ”Hottentot Venus”

og sendt til London som utstillingsfigur tidlig på 1800-tallet, se bl.a. *African queen. The real story of Hottentot Venus* (Holmes 2005) og – langt mer inngående for hennes historie i hjemlandet – *Sara Baartman and the Hottentot Venus* (Crais & Scully 2009). Indisk innvandring i den andre halvdel av 1800-tallet er behandlet i *Inside Indian indenture. A South African story 1860–1914* (Desai & Vahed 2010). Nærmere vår tid har det kommet flere bøker som diskuterer både apartheidsystemet, frigjøringskampen og apartheidsystemets fall, slik som Alex Thomsons *South African politics since 1948* (2008) og Jack Spence & David Welshs *Ending apartheid* (2010). Meget nyttig er bind 6 i den rikholdige dokumentsamlingen *From protest to challenge, som bærer tittelen Challenge and victory 1980–1990* (Gerhart & Glaser 2009). Frigjøringskampen mot kolonialisme og apartheid i det sørlige Afrika hadde også en kaldkrigs-dimensjon, som blir behandlet både i Vladimir Shubins *The hot 'cold war'. The USSR in Southern Africa* (2008a) og i artikkelsamlingene *Cold war in Southern Africa* (Onslow 2009) og *U.S. foreign policy towards apartheid South Africa* (Thomson 2009). Raymond Suttner høster av egne erfaringer i *The ANC underground in South Africa, 1950–1976* (2009), mens Vladimir Shubin har gitt ut en ny utgave av *ANC. A view from Moscow* (2008 b).

Andre land i det sørlige Afrika

For andre områder i det sørlige Afrika er det mer sparsomt med nye oversiktsverker. Et viktig unntak er *Becoming Zimbabwe* (Raftopoulos & Mlambo 2009), der en rekke zimbabwiske historikere og samfunnsforskere trekker opp hovedlinjer i landets historie fra førkolonial tid til 2008. En god nærstudie er *Invisible hands. Child labor and the state in colonial Zimbabwe* (Grier 2006). mens det berennbare spørsmålet om makt og jordfordeling dekkes av Jocelyn Alexander i *The unsettled land. State-making & the politics of land in Zimbabwe, 1893–2003* (2006). Et annet stridsspørsmål helt fra førkolonial tid og gjennom skiftende regimer er kontrollen over Zambezi, som skiller Zambia fra Zimbabwe, blir behandlet i *Crossing the Zambezi* (McGregor 2009). En sosialhistorisk vinkling på Harares tidlige historie gis i *African urban experiences in colonial Zimbabwe* (Yoshikuni 2007), mens Bulawayos historie mellom 1893 og 1960 dekkes i *Bulawayo burning* (Ranger 2010).

En framstilling av noen trekk ved Zambias politiske historie gjennom kolonitid og fram til våre dager gis av Bizeck J. Phiri i *A political history of Zambia* (2005), men en god nærstudie av gruvedrift, utenlandske storselskaper og kolonistaten er *Copper empire* (Butler 2007). For første gang har Kenneth Kaundas rival som den zambiske nasjonens ”far” fått sin biografi: *Liberal nationalism in Central Africa. A biography of Harry Mwaanga Mkumbula* (Macolo 2010), mens et politisk og miljøhistorisk perspektiv på de viktige innenlandsfiskeriene i Zambia og Congo blit gitt i *Nachituti's gift. Economy, society, and environment in Central Africa* (Gordon 2006). En nærstudie fra et område i Mosambik som viser hvordan europeisk ”kunnskap” og afrikanske samtidig står i et motsetnings- og

tilpasningsforhold, er Patrick Harries' *Butterflies & barbarians. Swiss missionaries & systems of knowledge in South-East Africa* (2007), mens framveksten av lokale og regionale identiteter i Mosambik og Zimbabwe er tema for Elizabeth MacGonagles *Crafting identities in Zimbabwe and Mozambique* (2007). Tysk kolonipolitikk og folkemord i Namibia tidlig på 1900-tallet er behandlet utførlig i tre bøker som setter spørsmålet i et bredere folkemordsperspektiv og diskuterer linjene fram mot Nazi-Tyskland: *Det tjuende århundrets første folkemord. Namibia 1903–1908* (Eriksen 2007), *Genocide in German South-West Africa* (Zimmerer & Zeller 2008) og *The Kaiser's holocaust. Germany's forgotten genocide and the colonial roots of Nazism* (Olusoga & Erichsen 2010). To viktige bøker i krysningspunktet mellom lokalhistorie og miljøhistorie er skrevet av Emmanuel Kreike: *Re-creating Eden. Land use, environment, and society in Southern Angola and Northern Namibia* (2004) og *Deforestation and reforestation in Namibia. The global and local contradictions* (2010). Historien til sanfolket (tidligere kalt "buskmenn") er fortalt av Elizabeth Marshall Thomas i *The old way. A story of the first people* (2006). Kolonisering og motstand i Lesotho blir framstilt grundig av Elizabeth Eldredge i *Power in colonial Africa. Lesotho 1870–1960* (2007), mens framveksten av Botswana som en moderne nasjonalstat er beskrevet med Seretse Khama i sentrum i *Colour bar. The triumph of Seretse Khama and his nation* (Williams 2006). Den første botswanske presidenten er også en av tre framstående afrikanske statsledere som portretteres i *We shall not fail. Values in the national leadership of Seretse Khama, Nelson Mandela og Julius Nyerere* (Mungazi (2005).

Referanser

- Adejumobi, Saheed A. (2007). *The history of Ethiopia*. Westport, CT: Greenwood Press.
- Afigbo, A. E. (2006). *The abolition of the slave trade in Southeastern Nigeria, 1885–1959*. Rochester: Rochester University Press.
- Afigbo, A. E. & Falola, Toyin (2005). *Nigerian history, politics and affairs. The collected essays of Adiele Afigbo*. Trenton, NJ: Africa World Press.
- Afolabi, Niyi (red.) (2010). *Toyin Falola. The man, the mask, the muse*. Durham, NC: Carolina Academic Press.
- Ahmida, Ali Abdullatif (2005). *Forgotten voices. Power and agency in colonial and postcolonial Libya*. London: Routledge.
- Ahmida, Ali Abdullatif (2009). *The making of modern Libya*. New York: State University of New York Press (2. ed.).
- Ahmida, Ali Abdullatif (red.) (2009). *Bridges across the Sahara. Social, economic and cultural impact of the Trans-Sahara trade during the 19th and 20th centuries*. Newcastle: Cambridge Scholars Publishing.
- Akintoye, S. A. (2010). *A history of the Yoruba people*. Dakar: Amalion Publishing.
- Akyeampong, Emmanuel Kwaku (red.) (2006). *Themes in West Africa's history*. Oxford: James Currey.
- Alagoa, Ebiegberi Joe (2006). *The practice of history in Africa. A history of African historiography*. Port Harcourt, Nigeria: Onyoma Research Publications.

- Alam, S. M. Shamsul (2007). *Rethinking the Mau Mau in colonial Kenya*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Alexander, Jocelyn (2006). *The unsettled land. State-making & the politics of land in Zimbabwe 1893–2003*. Oxford: James Currey.
- Allen, Philip M. & Maureen Covell (2005). *Historical dictionary of Madagascar*. Lanham, ND: Scarecrow Press (2. ed.).
- Alpers, Edward A. et al. (red.) (2009). *Slavery and resistance in Africa and Asia. Bonds of resistance*. London: Routledge.
- Alpers, Edwards A. (2009). *East Africa and the Indian Ocean*. Princeton: Markus Wiener.
- Ames, Eric et al (red.) (2005). *Germany's colonial pasts*. Lincoln: University of Nebraska Press.
- Anderson, David (2005). *Histories of the hanged. Britian's dirty war in Kenya and the end of the empire*. London: Weidenfeld & Nicolson.
- Anderson, Ross (2004). *The forgotten front : the East African campaign, 1914–1918*. Stroud; Tempus Publishing.
- Asher, Michael (2005). *Khartoum. The ultimate imperial adventure*. London: Viking.
- Asante, Molefi Kete (2007). *The history of Africa. The quest for eternal harmony*. London: Routledge.
- Austen, Ralph A. (2010). *Trans-Saharan Africa in world history*. Oxford: Oxford University Press.
- Babou, Cheikh Anta Mbacké (2007). *Fighting the greater Jihad. Amadu Bamba and the founding of the Muridiyya of Senegal, 1853–1913*. Athens: Ohio University Press.
- Bailey, Anne C. (2005). *African voices of the Atlantic slave trade. Beyond the silence and the shame*. Boston: Beacon Press.
- Baldinetti, Anna (2010). *The origins of the Libyan nation. Colonial legacy, exile, and the emergence of a new nationstate*. London: Routledge.
- Ballard, Martin (2008). *White men's god. The extraordinary story of missionaries in Africa*. Westport, CT: Greenwood Press.
- Balsvik, Randi Rønning (2004). *Afrika i eit historiografisk perspektiv*. Oslo: Det Norske Samlaget.
- Bantebya-Kyomuhendo, Grace & Marjorie Keniston McIntosh (2006). *Women, work and domestic virtue in Uganda 1900–2003*. Athens: Ohio University Press.
- Barber, Karin (red.) (2006). *Africa's hidden histories. Everyday literacy and making of the self*. Bloomington: Indiana University Press.
- Bargna, Ivan. (2008). *Africa*. Berkeley: University of California Press. (Dictionaries of civilization).
- Barham, Lawrence & Peter Mitchell (2008). *The first Africans. African archeology from the earliest toolmakers to most recent foragers*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Barnes, Andrew E. (2009). *Making headway. The introduction of Western civilization in Colonial Northern Nigeria*. Rochester: Rochester University Press.
- Baron, Beth (2005). *Egypt as a woman. Nationalism, gender, and politics*. Berkely: University of California Press.
- Barhu Zewde (red.) (2008). *Society, state and identity in African history*. Addis Abeba: Forum for Social Studies.

- Beinart, William & Lotte Hughes (2007). *Environment and empire*. Oxford: Oxford University Press.
- Beitler, Ruth Margolies & Angelica R. Martinez (2010). *Women's roles in the Middle East and North Africa*. Westport, CT: Greenwood Press.
- Benjamin, Thomas (2009). *The Atlantic world. Europeans, Africans, Indians and their shared history, 1400–1900*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Ben-Ghiat, Ruth & Mia Fuller (red.) (2005). *Italian colonialism*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Berhe, Aregawi (2009). *A political history of the Tigray People's liberation Front*. Hollywood, CA: Tsehai Publishers.
- Berger, Iris (2009). *South Africa in world history*. Oxford: Oxford University Press.
- Beswick, Stephanie (2004). *Sudan's blood memory. The legacy of war, ethnicity, and slavery in South Sudan*. Rochester: Rochester University Press.
- Bickers, Robert (red.) (2010). *Settlers and expatriates. Britons over the sea*. Oxford: Oxford University Press.
- Birmingham, David (2006). *Empire in Africa. Angola and its neighbours*. Athens: Ohio University Press.
- Bigon, Liora (2009). *A history of urban planning in two West African colonial capitals. Residential segregation in British Lagos and French Dakar (1850–1930)*. Lewiston, NY: Edwin Mellen Press.
- Bivins, Mary Wren (2007). *Telling stories, making histories. Women, words, and Islam in nineteenth-century Hausaland and the Sokoto*. Portsmouth: Heinemann Educational Books.
- Bloxham, Donald & Dirk A. Moses (red.) (2010). *The Oxford handbook of genocide studies*. Oxford: Oxford University Press.
- Boddy, Janice (2007). *Civilizing women. British crusades in colonial Sudan*. Princeton: Princeton University Press.
- Bose, Sugata (2006). *A hundred horizons. The Indian Ocean in the age of global empire*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Boyd, Herb & Shey Wolvek-Pfister (2007). *African history for beginners*. Danbury, CT: For Beginners.
- Branch, Daniel (2009). *Defeating Mau Mau, creating Kenya. Counterinsurgency, civil war, and decolonization*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Brennan, James et al. (red.) *Dar es Salaam. Histories from an emerging African metropolis*. Dar es Salaam: Mkuki na Nyota Publishers.
- Brownhill, Leigh (2009). *Land, food, freedom. Struggles for the gendered commons in Kenya, 1870–2007*. Trenton, NJ: Africa World Press.
- Burleigh, Nina (2007). *Mirage. Napoleon's scientists and the unveiling of Egypt*. New York: HarperCollins.
- Burton, Andrew (2005). *African underclass. Urbanisation, crime & colonial order in Dar es Salaam, 1919–61*. Oxford: James Currey.
- Butler, Larence J. (2007). *Copper empire. Mining and the colonial state in Northern Rhodesia, c. 1930–64*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Burt, Ben (2005). *Africa in the world. Past and present*. London: The British Museum Press.

- Byfield, Judith et al. (red.) (2010). *Gendering the African diaspora. Women, culture, and historical change in the Caribbean and Nigerian hinterland*. Bloomington: Indiana University Press.
- Campbell, Chloe (2007). *Race and empire. Eugenics in colonial Kenya*. Manchester: Manchester University Press.
- Campbell, Gwyn (2008). *An economic history of imperial Madagascar, 1750–1895. The rise and fall of an island empire*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Carney, Judith A. (2009). *In the shadow of slavery. Africa's botanical legacy in the Atlantic world*. Berkeley: University of California Press.
- Carretta, Vincent (2005). *Equiano the African. Biography of a self-made man*. Athens: The University of Georgia Press.
- Carswell, Grace (2007). *Cultivating success in Uganda. Kigezi farmers & colonial policies*. Oxford: James Currey.
- Carton, Benedict et al. (red.) (2008). *Zulu identities. Being Zulu, past and present*. London: C. Hurst & Co.
- Chamberlain, M. E. (2010). *The scramble for Africa*. Harlow: Longman (3. ed.).
- Christopher, Emma et al. (red.) (2007). *Many middle passages. Forced migration and the making of the modern world*. Berkeley: University of California Press.
- Chuku, Gloria (2005). *Igbo women and economic transformation in Southeastern Nigeria, 1900–1960*. London: Routledge
- Cole, Juan (2007). *Napoleon's Egypt. Invading the Middle East*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Collins, Robert O. (red.) (2005). *Problems in African history, vol I: The precolonial centuries*. Princeton: Markus Wiener (2. ed.).
- Collins, Robert O. (2006). *Africa. A short history*. Princeton: Princeton University Press.
- Collins, Robert O. (red.) (2007). *Problems in African history, vol II: Historical problems of imperial Africa*. Princeton: Markus Wiener (2. ed.).
- Collins, Robert O. (red.) (2008). *Problems in African history, vol. III: Problems in the history of modern Africa*. Princeton: Markus Wiener (2. ed.).
- Collins, Robert O. (2008). *A history of modern Sudan*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Collins, Robert O. (2010). *The A to Z of pre-colonial Africa*. Lanham, MD: Scarecrow Press.
- Collins, Robert O & James M. Burns (2007). *A history of Sub-Saharan Africa*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Connah, Graham (2004). *Forgotten Africa. An introduction to its archaeology*. London: Routledge.
- Conrad, David C. (2009). *Empires of medieval West Africa. Ghana, Mali, and Songhay*. Broomall: Chelsea House Publishers.
- Conte, Christopher Allan. (2004). *Highland sanctuary. Environmental history in Tanzania's Usambara mountains*. Athens: Ohio University Press.
- Coquery-Vidrovitch, Catherine (2009). *Africa and the Africans in the twentieth century. A turbulent history*. Armonk: M. E. Sharpe.
- Crais, Clifton & Pamela Scully (2009). *Sara Baartman and the Hottentot Venus. A ghost history and a biography*. Princeton: Princeton University Press.

- Cronin, Stephanie (red.) (2007). *Subalterns and social protest. History from below in the Middle East and North Africa*. London: Routledge.
- Curtin, Philip D. (2005). *On the fringes of history*. Athens: Ohio University Press.
- Curto, José C. & Paul E. Lovejoy (red.) (2004). *Enslaving connections. Changing cultures of Africa and Brazil during the era of slavery*. Amherst: Humanity Books.
- Curto, José C. & Renéé Soulodre-La France (red.) (2005). *Africa and the Americas. Interconnections during the slave trade*. Trenton, NJ: Africa World Press.
- Darwin, John (2009). *The empire project. The rise and fall of the British world-system 1830–1970*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Daughton, J. P. (2006). *An empire divided. Religion, republicanism, and the making of French colonialism, 1880–1914*. Oxford: Oxford University Press.
- David, Saul (2004). *Zulu. The heroism and tragedy of the Zulu war of 1879*. London: Viking.
- Davidson, Basil (2007). *Black star. A view of the life & times of Kwame Nkrumah*. Oxford: James Currey (2. ed. med innledning av Emmanuel K. Akyeampong).
- Davis, David Brion (2006). *Inhuman bondage. The rise and fall of slavery in the new world*. Oxford: Oxford University Press.
- Daymond, M. J. et al. (red.) (2003). *The Southern region. Vol. 1: Women writing Africa*. New York: Feminist Press at the City University of New York.
- De Villiers, Marq & Sheila Hirtle (2007). *Timbuktu. The Sahara's fabled city of gold*. New York: Walker & Co.
- Depelchin, Jacques (2005). *Silences on African history. Between the syndromes of discovery and abolition*. Dar es Salaam: Mkuki na Nyota Publishers.
- Derrick, Jonathan (2008). *Africa's 'agitators'. Militant anti-colonialism in Africa and the West, 1918–1939*. London: Hurst & Co.
- Desai, Ashwin & Goolam Vahed (2010). *Inside Indian indenture. A South African story, 1860–1914*. Cape Town: HRSC Press <http://www.hsrcpress.ac.za/product.php?productid=2277>
- Deutsch, Jan-Georg (2008). *Emancipation without abolition in German East Africa, c. 1884–1914*. Oxford: James Currey.
- Diouf, Sylvanie A. (red.) (2004). *Fighting the slave trade. West African strategies*. Oxford: James Currey.
- Di-Capua, Yoav (2009). *Gatekeepers of the Arab past. Historians and history writing in twentieth-century Egypt*. Berkeley: University of California Press.
- Dooling, Wayne (2008). *Slavery, emancipation and colonial rule in South Africa*. Athens: Ohio University Press.
- Doyle, Shane (2006). *Crisis & decline in Bunyoro. Population & environment in Western Uganda 1860–1955*. Oxford: James Currey.
- Dritsas, Lawrence (2010). *Zambesi. David Livingstones and expeditionary science in Africa*. London: I. B. Tauris.
- Dumper, Michael & Bruce E. Stanley (2006). *Cities of the Middle East and North Africa. A historical encyclopedia*. Santa Barbara, CA: ABC-CLIO.
- Dunn, D. Elwood (2009). *Liberia and the United States during the cold war*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Earle, Tom & Kate Lowe (2005). *Black Africans in renaissance Europe*. Cambridge: Cambridge University Press.

- Echenberg, Myron (2007). *Plague ports. The global urban impact of bubonic plague, 1894–1901*. New York: New York University Press.
- Edgerton, Robert B. (2004). *Africa's armies. From honour to infamy*. New York: Basic Books.
- Edwards, David N. (2004). *The Nubian past, An archeology of the Sudan*. London: Routledge.
- Egerton, Douglas R. et al. (2007). *The Atlantic world. A history, 1400–1888*. Wheeling, Ill: Harlan Davidson.
- Eggers, Ellen K. (2006). *Historical dictionary of Burundi*. Lanham, MD: Scarecrow Pres. (3. ed.).
- Eldredge, Elizabeth W. (2007). *Power in colonial Africa. Conflict and discourse in Lesotho, 1870–1960*. Michigan: University of Michigan Press.
- Elkins, Caroline (2005). *Britain's gulag. The brutal end of empire in Kenya*. London: Jonathan Cape.
- Eltis, David & David Richardson (red.) (2008). *Extending the frontiers. Essays on the new transatlantic slave trade database*. New Haven: Yale University Press.
- Eriksen, Tore Linné (2007). *Det første folkemordet i det tjuende århundret. Namibia 1903–1908*. Oslo: Unipub.
- Eriksen, Tore Linné (2009). "Folkemord i et komparativt koloniperspektiv: et riss av en fagdebatt", *Historisk Tidsskrift*, nr. 3/2009: 399–428.
- Eriksen, Tore Linné (2010). *Globalhistorie 1750–1900. En sammenvevd og delt verden*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.
- Essien, Kwame & Toyin Falola (red.) (2008). *Culture and customs of Sudan*. Westport, CT: Greenwood Press.
- Evans, Ivan (2009). *Cultures of violence. Lynching and racial killing in South Africa and the United States*. Manchester: Manchester University Press.
- Fahmy, Khaled (2008). *Mehmed Ali*. London: Oneworld Publications.
- Falola, Toyin & Matt D Childs (red.) (2009). *The changing worlds of Atlantic Africa. Essays in honor of Robin Law*. Durham, NC: Carolina Academic Press.
- Falola, Toyin (2004). *Economic reforms and modernization in Nigeria, 1945–1965*. Kent: Kent State University Press.
- Falola, Toyin (red.) (2004). *Africa in the twentieth century. The Adu Bahaen reader*. Trenton, NJ: Africa World Press.
- Falola, Toyin (red.) (2005). *The dark webs. Perspectives on colonialism in Africa*, Durham, NC: Carolina University Press.
- Falola, Toyin (red.) (2006). *Igbo history and society. The essays of Adiele Afigbo*. Trenton, NJ: Africa World Press
- Falola, Toyin (2009). *Colonialism and violence in Nigeria*. Bloomington: Indiana University Press.
- Falola, Toyin & Matt D. Childs (red.) (2004). *The Yoruba diaspora in the Atlantic world*. Bloomington: Indiana University Press.
- Falola, Toyin og Matthew M. Heaton (2008). *A history of Nigeria*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Falola, Toyin & Kevin D. Roberts (red.) (2008). *The Atlantic world 1450–2000*. Bloomington: Indiana University Press.

- Falola, Toyin & Amanda B. Warnock (red.) (2007). *Encyclopedia of the middle passage*. Westport, CT: Greenwood Press.
- Falola, Toyin & Aribidesi Usman (red.) (2009). *Movements, borders, and identities in Africa*. Rochester: University of Rochester Press.
- Falola, Toyin & Ann Genova (2009). *Historical dictionary of Nigeria*. Lanham, MD: Scarecrow Press.
- Falola, Toyin & Adam Paddock (red.) (2009). *Emergent themes and methods in African history. Essays in honor of Adiele Afigbo*. Trenton, NJ: Africa World Press.
- Feinstein, Charles H. (2005). *An economic history of South Africa. Conquest, discrimination and development*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Ferro, Marc (red.) (2004). *Kolonialismens sorte bog*. København: Høst & Co.
- Fields-Black, Edda L. (2008). *Deep roots. Rice farmers in West Africa and the African diaspora*. Bloomington: Indiana University Press.
- Freund, Bill (2007). *The African city*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Gasa, Nombinso (red.) (2007). *Women in South African history. Basusaiimbokodo, Bawelaimilambo/They move boulders and cross rivers*. Cape Town: HSRC Press. <http://www.hsrcpress.ac.za/product.php?productid=2186>
- Gardinier, David E. (2006). *Historical dictionary of Gabon*. Lanham, MD: Scarecrow Press. (3. ed.).
- Gates, Henry Louis & Kwame Anthony Appiah (red.) (2010). *Encyclopedia of Africa. Two-volume set*. Oxford: Oxford University Press.
- Gerhart, Gail M. & Clive Glaser (red.) (2010). *From protest to challenge. Challenge and victory, 1980–1990*. Bloomington: Indiana University Press. (Documentary history of African politics on South Africa, 1888–1990, vol. 6).
- Getachew Metaferia (2009). *Ethiopia and the United States. History, diplomacy, and analysis*. New York: Agora Publications.
- Getz, Trevor (2004). *Slavery and reform in West Africa. Toward emancipation in nineteenth-century Senegal and the Gold Coast*. Athens: Ohio University Press.
- Giblin, James L. (2005). *A history of the excluded. Making family a refuge from state in twentieth-century Tanzania*. Oxford: James Currey.
- Gilbert, Erik (2004). *Dhows & the colonial economy of Zanzibar 1860–1970*. Oxford: James Currey.
- Gilbert, Erik & Jonathan T. Reynolds. *Africa in world history. From prehistory to the present*. Upper Saddle River, N.J.: Pearson Prentice Hall, 2008. (2 utg.).
- Giliomee, Hermann & Bernard Mbenga (2007). *New history of South Africa*. Cape Town: Tafelberg Publishers.
- Gilkes, Patrick (2007). *The dying lion. Feudalism and modernization in Ethiopia*. Hollywood, CA: Tsehai Publishers.
- Ginio, Ruth (2008). *French colonialism unmasked. The Vichy years in French West Africa*. Lincoln, NE: University of Nebraska Press.
- Godøy, Bjørn (2010). *Solskinn og død. Nordmenn i kong Leopolds Kongo*. Oslo: Spartacus.
- Goldschmidt, Arthur & Lawrence Davidson (red.) (2006). *A concise history of the Middle East*. Boulder, CO: Westview Press (8 ed.).
- Goldschmidt, Arthur et al. (red.) (2005). *Re-envisioning Egypt, 1919–1952*. Cairo: University of Cairo Press.

- Goldschmidt, Arthur (2008). *A brief history of Egypt*. New York: Facts on File.
- Goodwin, Stefan (2009). *Africa in Europe. Vol. I: Antiquity into the age of global exploration. + Vol. II: Interdependencies, relocations and globalization*. Lanham: Lexington Books.
- Gomez, Michael A. (2005). *Reversing sail. A history of the African diaspora*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Gomez, Michael A. (red.) (2006). *Diasporic Africa. A reader*. New York: New York University Press.
- Gordon, David M. (2006). *Nachitutu's gift. Economy, society, and environment in Central Africa*. Madison: University of Wisconsin Press.
- Greaves, Adrian (2005). *Crossing the buffalo. The Zulu war of 1879*. London: Weidenfeld & Nicolson.
- Green, Jack P. & Philip D. Morgan (red.) (2009). *Atlantic history. A critical appraisal*. Oxford: Oxford University Press.
- Grier, Beverly Carolease (2006). *Invisible hands. Child labor and the state in colonial Zimbabwe*. Portsmouth: Heinemann Educational Books.
- Green, Dominic (2007). *Three empires on the Nile. The Victorian jihad, 1869–1899*. New York: Free Press.
- Guy, Jeff (2006). *Remembering the rebellion. The Zulu uprising of 1906*. Scottsville: University of KwaZulu-Natal Press.
- Hallen, Barry (2009). *A short history of African philosophy*. Bloomington: Indiana University Press. (2. ed.).
- Halwey, John C. (red.) (2008). *India in Africa. Africa in India. Indian Ocean cosmopolitanism*. Bloomington: Indiana University Press.
- Hamilton, Carolyn et al. (red.) (2010). *The Cambridge history of South Africa. Vol. 1, ca. 200 AD to 1885*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Hannoum, Abdelmajid (2010). *Violent modernity. France in Algeria*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Haour, Anne (2007). *Rulers, warriors, traders, clerics. The Central Sahara and the North Sea, 800–1500*. Oxford: Oxford University Press/British Academy.
- Harneit-Sivers, Axel (2006). *Constructions of belonging. Igbo communities and the Nigerian state in the twentieth century*. London: I. B. Tauris.
- Harper, Marjory & Stephen Constantine (red.) (2010). *Migration and empire*. Oxford: Oxford University Press.
- Harries, Patrick (2007). *Butterflies & barbarians. Swiss missionaries & systems of knowledge in South-East Africa*. Oxford: James Currey.
- Harrison, Dick (2010). *Slaveri. En världshistoria om ofrihet*. Bind 1: Forntiden till renessansen. Bind 2: 1500 till 1800. Bind 3: 1800 till nutid. Stockholm: Historiska Media.
- Hernæs, Per (red.) (2005). *The 'traditional' and the 'modern' in West African (Ghanaian) history. Case studies on co-existence and interaction*. Trondheim: Norwegian University of Science and Technology.
- Hillbom, Ellen & Erik Green (2010). *Afrika. En kontinents ekonomiska och sociala historia*. Stockholm: SNS Förlag.
- Holmes, Rachel (2007). *African queen. The real life of the Hottentot Venus*. New York: Random House.

- Holsey, Bayo (2008). *Routes of remembrance. Refashioning the slave trade in Ghana*. Cicago: Chicago University Press.
- Hughes, Arnold (2008). *Historical dictionary of Gambia*. Lanham, MD: Scarecrow Press.
- Hughes, Arnold & David Perfect (2008). *A political history of the Gambia, 1816–1994*. London: Boydell & Brewer.
- Hunwick, John (2007). *West Africa, Islam, and the Arab world*. Princeton: Markus Wiener.
- Hunwick, John O. & Alida Jay Boye (2008). *The hidden treasures of Timbuktu. Historic city of Islamic Africa*. London: Thames & Hudson.
- Hull, Richard (2009). *Jew and Judaism in African history*. Princeton: Markus Wiener.
- Hyam, Ronald (2010). *Understanding the British empire*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Ibhawoh, Bonny (2007). *Imperialism and human rights. Colonial discourses of rights and liberties in African history*. New York: State University of New York Press.
- Ilahiane, Hsain (2009). *A to Z of the Berbers (Imazighen)*. Lanham, MD: Scarecrow Press.
- Iliffe, John (2004). *Honour in African history*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Iliffe, John (2007). *Africans. The history of a continent*. Cambridge: Cambridge University Press, (2. ed.).
- Imperato, Pascal James & Gavin H. Imperato (2008). *Historical dictionary of Mali*. Lanham, MD: Scarecrow Press.
- Issawi, Charles (2005). *An economic history of the Middle East and North Africa*. London: Routledge.
- Jackson, Ashley (2010). *Distant drums. The role of colonies in British imperial wars*. Eastbourne: Sussex Academic Press.
- Jallo, Alusine & Toyin Falola (red.) (2008). *The United States and West Africa. Interactions and relations*. Rochester: University of Rochester Press.
- Jayasuriya, Shihan de Silva & Jean-Pierre Anginot (red.) (2008). *Uncovering the history of Africans in Asia*. Leiden: Brill Academic Publishers.
- Jeal, Timothy (2007). *Stanley. The impossible life of Africa's great explorer*. London: Faber & Faber.
- Johnson, R. W. (2004). *South Africa. The first man, the last nation*. London: Weidenfeld & Nicolson.
- Jones, Adam (2006). *Genocide. A comprehensive introduction*. London: Routledge.
- July, Robert W. (2004). *Origins of African political thought*. Trenton, NJ: Africa World Press.
- Kanogo, Tabitha (2005). *African womanhood in colonial Kenya, 1900–50*. Oxford: James Currey.
- Kearney, Milo (2004). *The Indian ocean in world history*. London: Routledge.
- Kent, John (2010). *America, the UN and decolonisation. Cold war conflict in the Congo*. London: Routledge.
- Killingray, David & Martin Plaut (2010). *Fighting for Britain. African soldiers in the second world war*. Oxford: James Currey.
- Kisangani, Emizet Francois & F. Scott Bobb (2009). *Historical dictionary of the Democratic Republic of Congo*. Lanham, MD: Scarecrow Press.

- Klein, Herbert S. & Ben Vinson III (2007). *African slavery in Latin America and the Caribbean*. Oxford: Oxford University Press.
- Klein, Herbert S. (2010). *The Atlantic slave trade*. Cambridge: Cambridge University Press. (2. ed.).
- Knight, Frederick (2010). *Working the diaspora. The impact of African labor in the Anglo-American world*. New York: New York University Press.
- Knoll, Arthur J (2010). *The German colonial experience. Select documents on German role in Africa, China, and the Pacific 1884–1914*. Lanham, MD: University Press of America.
- Konadu, Kwasi (2010). *The Akan diaspora in the Americas*. Oxford: Oxford University Press.
- Korang, Kwaku Larbi (2004). *Writing Ghana, imagining Africa. Nation and African modernity*. Rochester: Rochester University Press.
- Korieh, Chima & Raphael Chiloe Njoku (red.) (2007). *Mission, states and European expansion in Africa*. London: Routledge.
- Korieh, Chima J. (red) (2009). *Olaudah Equiano & the Igbo world. History, society, and Atlantic diaspora connections*. Trenton, NJ: Africa World Press.
- Korieh, Chima (2010). *The land has changed. History, society and gender in colonial Eastern Nigeria*. Calgary: University of Calgary Press.
- Kreike, Emmanuel (2004). *Re-creating Eden. Land use, environment, and society in Southern Angola and Northern Namibia*. Westport, CT: Greenwood Press.
- Kreike, Emmanuel (2010). *Deforestation and reforestation in Namibia. The global consequences of local contradictions*. Princeton: Markus Wiener.
- Kuhanen, Jan (2005). *Poverty, health and reproduction in early colonial Uganda*. Joensuu: University of Joensuu Publications. <http://urn.fi/URN:ISBN:952-458-898-6>
- Laband, John (2006). *Daily lives of civilians in wartime Africa. From slavery days to the diamond wars*. Westport, CT: Greenwood Press.
- Laband, John (2009). *Historical dictionary of the Zulu wars*. Lanham, MD: Scarecrow Press.
- Lamphear, John (red.) (2007). *African military history*. Aldershot: Ashgate.
- Langbehn, Volker (red.) (2010). *German colonialism. Visual culture, and modern memory*. London: Routledge.
- Law, Robin (2005). *Ouidah. The social history of a West African slavery port, 1727–1892*. Athens: Ohio University Press.
- Leavitt, Howard B. (red.) (2010). *First encounters. Native voices on the coming of the Europeans*. Westport, CT: Greenwood Press.
- Lee, Rebekha (2009). *African women under apartheid. Migration and settlement in South Africa*. London: I. B. Tauris.
- Levine, Philippa (2007). *The British empire. From sunrise to sunset*. Harlow: Longman.
- Lihamba, Amandina et al. (red.) (2007). *Eastern region. Vol. 3: Women writing Africa*. New York: Feminist Press at the City University of New York.
- Limb, Peter et al. (red.) (2010). *Grappling with the beast. Indigenous Southern African responses to colonialism, 1840–1930*. Leiden: Brill Academic Publishers.
- Lindsay, Lisa A. (2008). *Captives as commodities. The transatlantic slave trade*. Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall.

- Lipton, Merle (2007). *Liberals, Marxists and nationalists. Competing interpretations of South African history*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Lobban, Richard A. jr. (2010). *The A to Z of ancient and medieval Nubia*. Lanham, ND: Scarecrow Press.
- Louw, P. Eric (2004). *The rise, fall, and legacy of apartheid*. Westport, CT: Prager Publishers.
- Lydon, Ghislaine (2009). *On Trans-Saharan trails. Islamic law, trade networks, and cross-cultural exchange in nineteenth-century Western Africa*. Cambridge: Cambridge University Press.
- MacGonagle, Elizabeth (2007). *Crafting identity in Zimbabwe and Mozambique*. Rochester: Rochester University Press
- Macharia, Kinuthia & Muigai Kanyua (2006). *The social context of the Mau movement in Kenya (1952–1960)*. Lanham, NC: University of America Press.
- MacKinnon, Arab S. (2004). *The making of South Africa. Culture and politics*. Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall.
- Macola, Giacomo (2010). *Liberal nationalism in Central Africa. A biography of Harry Mwaanga Nkumbula*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Maddox, Gregory H. & Ernest M. Kongola (2005). *Practicing history in Central Tanzania. Writing, memory, and performance*. Portsmouth: Heinemann Educational Books.
- Maddox, Gregory H. & James L. Giblin (red.) (2005). *In search of a nation. Histories of authority and dissidence in Tanzania*. Oxford: James Currey.
- Maddox, Gregory H. *Sub-Saharan Africa. An environmental history*. Santa Barbara/Oxford: ABC-CLIO, 2006.
- Mann, Kristin (2007). *Slavery and the birth of an African city. Lagos, 1760–1900*. Bloomington: Indiana University Press.
- Marchal, Jules (2008). *Lord Leverhulme's ghosts. Colonial exploitation in the Congo*. London: Verso.
- Mandala, Elias C. (2006). *The end of Chidyerano. A history of food and everyday life in Malawi, 1860–2004*. Portsmouth: Heinemann Educational Books.
- Manning, Patrick (2009). *The African diaspora. A history through culture*. New York: Columbia University Press.
- Mariscotti, Cathlyn (2008). *Gender and class in the Egyptian women's movement, 1925–1939. Changing perspectives*. Syracuse: Syracuse University Press.
- Mazrui, Ali A. et al. (red.) (2009). *Africa's Islamic experience. History, culture and politics*. New Delhi/Berkshire: Sterling Publishers.
- Maxon, Robert (2009). *East Africa. An introductory history*. Morgantown: West Virginia University Press.
- McAler, John (2010). *Representing Africa. Landscape, exploration and empire in Southern Africa, 1780–1870*. Manchester: Manchester University Press.
- McCann, James C. (2005). *Maize and grace. Africa's encounter with a new world crop, 1500–2000*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- McCann, James C. (2009). *Stirring the pot. A history of African cuisine*. Athens, Ohio: Ohio University Press.
- McDougal, James (2008). *History and culture of nationalism in Algeria*. Cambridge: Cambridge University Press

- McGregor, Joann (2009). *Crossing the Zambezi. The politics of landscape on a Central African frontier*. Oxford: James Currey.
- McIntosh, Marjorie Keniston (red.) (2009). *Yoruba women, work, and social change*. Bloomington: Indiana University Press.
- Medard, Henri & Shane Dovie (red.) (2007). *Slavery in the Great Lakes region of East Africa*. Athens OH: Ohio University Press.
- Meredith, Martin (2005). *The state of Africa. A history of fifty years of independence*. New York: Free Press.
- Meredith, Martin (2007). *Diamonds, gold and war. The making of South Africa*. London: Simon & Schuster.
- Metcalf, Thomas R. (2007). *Imperial connections. India in the Indian ocean era, 1860–1920*. Berkeley: University of California Press.
- Miescher, Stephan F. (2006). *Making men in Ghana*. Bloomington: Indiana University Press.
- Milkias, Paulos & Getchewa Metefaria (red.) (2005). *The battle of Adwa. Reflections on Ethiopia's historic victory against European colonialism*. New York: Algora Publishing.
- Miran, Jonathan (2009). *Red Sea citizens. Cosmopolitan society and cultural change in Massawa*. Bloomington: Indiana University Press.
- Mirzai, Behnas et al. (red.) (2009). *Slavery, islam and diaspora*. Trenton, NJ: Africa World Press.
- Mitchell, Peter (2005). *African connections. Archaeological perspectives on Africa and the wider world*. Walnut Creek, CA: Alta Mira Press.
- Monson, Jamie (2009). *Africa's freedom railway. How a Chinese development project changed the lives and livelihoods in Tanzania*. Bloomington: Indian University Press.
- Morgan, Philip D. & Sean Hawkins (red.) (2004). *Black experience and the empire*. Oxford: Oxford University Press. (Oxford History of the British Empire).
- Morton, Fred et al. (2008). *Historical dictionary of Botswana*. Lanham, MD: Scarecrow Press (4. ed.).
- Mungazi, Dicksom A. (2005). *We shall not fail. Values in the national leadership of Seretse Khama, Nelson Mandela and Julius Nyerere*. Trenton, NJ: Africa World Press.
- Mutongi, Kenda (2007). *Worries of the heart. Widows, family, and community in Kenya*. Chicago: University of Chicago Press.
- Murray, Jocelyn & Stewart, Brian A. (2007). *Africa*. New York: Chelsea House Publishers.
- Nasson, Bill (2004). *Britannia's empire. Making a British world*. London: Tempus.
- Naylor, Phillip C. (2007). *Historical dictionary of Algeria*. Lanham, MD: Scarecrow Press. (2. ed.).
- Naylor, Phillip C. (2009). *North Africa. A history from the antiquity to the present*. Austin: University of Texas Press.
- Ndletyana, Mcebisi (red.) (2007). *African intellectuals in 19th and early 20th century South Africa*. Cape Town: HSRC Press. <http://www.hsrcpress.ac.za/product.php?productid=2215>
- Newbury, David (2009). *The land beyond the mists. Essays on identity and authority in pre-colonial Congo and Rwanda*. Athens: Ohio University Press.
- Newman, James L. (2010). *Paths without glory, Richard Francis Burton in Africa*. Washington: Potomac Books.

- Newsinger, John (2006). *The blood never dried. A people's history of the British empire*. London: Bookmarks.
- Nnaemeka, Obioma (red.) (2005). *Female circumcision and the politics of knowledge. African women in imperialist discourses*. Westport, CT: Praeger Publishers.
- Nowaira, Amira et al. (red.) (2008). *The Northern region. Vol. 4: Women writing Africa*. Feminist Press at the City University of New York.
- Nugent, Paul (2004). *Africa since independence. A comparative history*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Nwokeji, G. Uko (2010). *The slave trade and culture in the bight of Biafra. An African society in the Atlantic world*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Ochonu, Moses E. (2009). *Colonial meltdown. Northern Nigeria in the great depression*. Athens: Ohio University Press.
- O'Fahey, R. S. (2008). *The Darfur sultanate. A history*. London: C. Hurst & Co.
- Ogundiran, Akinwumi (red.) (2005). *Precolonial Nigeria. Essays in honor of Toyin Falola*. Trenton, NJ: Africa World Press.
- Olusoga, David & Casper Erichsen (2010). *The Kaiser's holocaust. Germany's forgotten genocide and the colonial roots of Nazism*. London: Faber and Faber.
- Onslow, Sue (red.) (2009). *Cold war in Southern Africa*. London: Routledge.
- Owusu-Ansah, David (2005). *Historical dictionary of Ghana*. Lanham, MD: Scarecrow Press.
- Oyebade, Adebayo (red.) (2004). *The foundations of Nigeria. Essays in honor of Toyin Falola*. Trenton, NJ: Africa World Press.
- Paice, Edward (2007). *Tip & run. The untold tragedy of the great war in Africa*. London: Weidenfeld & Nicolson.
- Packard, Randall M. (2007). *The making of a tropical disease. A short history of malaria*. Baltimore: the Johns Hopkins University Press.
- Park, Thomas & Aomar Boum (2006). *Historical dictionary of Morocco*. Lanham, MD: Scarecrow Press (2. ed.).
- Parker, Jon & Richard Rathbone (2007). *African history. A very short introduction*. Oxford: Oxford University Press.
- Parsons, Timothy H. (2004). *Race, resistance and the boy scout movement in British colonial Africa*. Athens: Ohio University Press.
- Pazzanita, Anthonuy G. (2008). *Historical dictionary of Mauritania*. Lanham, MD: Scarecrow Press.
- Pearson, Michael (2003). *The Indian ocean*. London: Routledge.
- Pennell, C. R. (2009). *Morocco. From empire to independence*. London: Oneworld Publications (2. ed.).
- Percox, David A. (2004). *Britain, Kenya and the cold war. Imperial defence, colonial security, and decolonization*. London: Taurus Academic Studies.
- Perkins, Kenneth (2004). *A history of modern Tunisia*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Perry, Glenn E. (2004). *The history of Egypt*. Westport, CT: Greenwood Press.
- Peterson, Derek R. (red.) (2010). *Abolitionism and imperialism in Britain, Africa, and the Atlantic*. Cambridge: Cambridge University Press.

- Peterson, Derek R. & Giacomo Macola (red.) (2009). *Recasting the past. History writing and political work in modern Africa*. Athens, Ohio: Ohio University Press.
- Phillipson, David W. (2005). *African archaeology*. Cambridge: Cambridge University Press. (3. ed.).
- Philips, John Edward (2005). *Writing African history*. Rochester: University of Rochester Press,
- Phiri, B. J. (2005). *A political history of Zambia. From the colonial period to the 3rd republic*. Trenton, NJ: Africa World Press.
- Pizzo, David (2010). "To devour the lad of Mkwawa". *Colonial violence and the German-Hehe war in East Africa, ca. 1884–1914*. Saarbrücken: Lambert Academic Publishing.
- Polsgrove, Carol (2009). *Ending British rule in Africa. Writers in a common cause*. Manchester: Manchester University press.
- Postma, Johannes M.enne. (2008). *Slave revolts. Greenwood guides to historic events 1500–1900*. Westport, CT: Greenwood Press.
- Power, Joey (2010). *Political culture and nationalism in Malawi. Building kwacha*. Rochester: Rochester University Press.
- Pouwels, Randall L. (2005). *The African & Middle Eastern world, 600–1500*. Oxford: Oxford University Press.
- Prestholdt, Jeremy (2008). *Domesticating the world. African consumerism and the genealogies of globalization*. Berkeley: University of California Press.
- Pretorius, Frans Johan (2009). *Historical dictionary of the Anglo-Boer war*. Lanham, MD: Scarecrow Press. (Ny ed. med ny tittel i 2010: *The A to Z of the Anglo-Boer war*).
- Price, Richard (2008). *Making empire. Colonial encounters and the creation of imperial rule in the nineteenth-century Africa*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Prevost, Elizabeth E. (2010). *The communion of women. Missions and gender in colonial Africa and the British metropole*. Oxford: Oxford University Press.
- Raftopoulos, Brian & Alois Mlambo (red.) (2009). *Becoming Zimbabwe. A history from the pre-colonial period to 2008*. Harare: Weaver Press/Johannesburg: Jacana Media.
- Randriania, Solofo & Stephen Ellis (2009). *Madagascar. A short history*. London: Hurst & Co.
- Ranger, Terence O. (2010). *Bulawayo burning. The social history of a Southern African city*. Oxford: James Currey.
- Ray, Himanshu Prabha & Edward A. Alpers (red.) 2007). *Cross currents and community networks. The history of the Indian Ocean world*. New Delhi: Oxford University Press.
- Rediker, Marcus (2007). *The slave ship. A human history*. London: John Murray.
- Reid, Richard (2007). *War in pre-colonial Eastern Africa. The patterns & meanings of state-level conflict in the nineteenth-century*. Athens, OH: Ohio University Press.
- Reid, Richard J. (2009). *A history of modern Africa. 1800 to the present*. Oxford: Wiley-Blackwell.
- Rich, Jeremy (2009). *A workman is worthy of his meat. Food and colonialism in the Gabon estuary*. Lincoln, NE: University of Nebraska Press.
- Robertson, Emma (2010). *Chocolate, women and empire. A social and cultural history*. Manchester: Manchester University Press.
- Robinson, David. *Muslim societies in African history*. Cambridge: Cambridge University Press, 2004.

- Rockel, Stephen J. (2006). *Carriers of cultures. Labor on the road in nineteenth-century East Africa*. Portsmouth: Heinemann Educational Books.
- Rodney, Walter (2009). *A history of the Upper Guinea coast: 1545 to 1800*. New York: Monthly Review Press.
- Rogan, Eugene (2000). *The Arabs. A history*. New York: Basic Books.
- Rogerson, Barnaby (2008). *A traveller's history of North Africa*. London: Duckworth.
- Rooney, David (2007). *Kwame Nkrumah. Vision and tragedy*. Accra: Sub-Saharan Publishers/Oxford: African Books Collective.
- Ross, Robert (2008). *A concise history of South Africa*. Cambridge: Cambridge University Press (2. ed.).
- Rossi, Benedetta (red.) (2009). *Reconfiguring slavery. West African trajectories*. Liverpool: Liverpool University Press.
- Rothermund, Dietmar (red.) (2006). *The Routledge companion to decolonization*. London: Routledge.
- Ruedy, John (2005). *Modern Algeria. The origins and development of a nation*. Athens: Ohio University Press (2. ed.).
- Saidi, Christine (2010). *Women's authority and society in early East-Central Africa*. Rochester, NY: University of Rochester Press.
- Salm, Steven J. & Toyin Falola (red.) (2009). *African urban spaces in historical perspective*. Rochester, NY: University of Rochester Press/Boydell & Brewer.
- Satre, Lowell J. (2005). *Chocolate on trial. Slavery, politics, and the ethics of business*. Athens: Ohio University Press.
- Sayyid-Marsot, Afaf Lutfi (2007). *A history of Egypt. From the Arab conquest to the present*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Schmidt, Elizabeth (2005). *Mobilizing the masses. Gender, ethnicity, and class in the nationalist movement in Guinea, 1939–1958*. Westport, CT: Greenwood Press.
- Schmidt, Elizabeth (2007). *Cold war and decolonization in Guinea, 1946–1958*. Athens: Ohio University Press.
- Shadle, Brett L. (2006). *Girl cases. Marriages and colonialism in Guisiiiland, Kenya, 1890–1970*. Portsmouth: Heinemann Educational Books.
- Shetler, Jan Bender (2007). *Imagining Serengeti. A history of landscape momeory in Tanzania from earliest times to the present*. Athens: Ohio University Press.
- Sheldon, Mathleen (2010). *The A to Z of women in Sub-Saharan Africa*. Lanham, MD: Scarecrow Press. (Utg. i 2005 som *Historical dictionary of women in Africa*).
- Shillington, Kevin (red.) (2005). *Encyclopedia of African history*. New York: Fitzroy Dearborn.
- Shinn, David H. & Thomas P. Ofcansky (2004). *Historical dictionary of Ethiopia*. Lanham, ND: Scarecrow Press (3. ed.).
- Shubin, Vladimir (2008a). *The hot 'cold' war. The USSR in Southern Africa*. London: Pluto Press.
- Shubin, Vladimir (2008b). *ANC. View from Moscow*. Johannesburg: Jacanda Media (2. ed.).
- Simensen, Jarle (2009). *Afrikas historie*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. (5. ed.).
- Simon, David J. et al. (2007). *Historical dictionary of Zambia*. Lanham, MD: Scarecrow Press. (3.ed.)

- Smallwood, Stephanie E. (2007). *Saltwater slavery. A middle passage from Africa to American diaspora*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Smith, David Lovatt (2005). *Kenya, the Kikuyu and Mau Mau*. East Sussex: Mawenzi Books.
- Spaulding, Jay & Stephanie Beswick (red.) (2010). *African systems of slavery*. Trenton, NJ: Africa World Press.
- Spence, Jack & David Welsh (2011). *Ending apartheid*. Harlow: Longman.
- Stapleton, Timothy J. (2010). *A military history of South Africa from the Dutch-Khoi wars to the end of apartheid*. Santa Barbara, CA: Praeger.
- St. Clair, William St. (2007). *The grand slave emporium. Cape Coast castle and the British slave trade*. London: Profile Books.
- Steinart, Edward I. (2005). *Black poachers, white hunters. A social history of hunting in colonial Kenya*. Oxford: James Currey.
- Steinmetz, George (2007). *The devil's handwriting. Precoloniality and the German colonial state in Qingdao, Samoa, and Southwest Africa*. Chicago: Chicago University Press.
- St. John, Ronald Bruce (2006). *Historical dictionary of Libya*. Lanham, MD: Scarecrow Press (4. ed.).
- St. John, Ronald Bruce (2008). *Libya. From colony to independence*. London: Oneworld Publications.
- Stolten, Hans Erik (red.) (2007). *History making and present day politics. The meaning of collective memory in South Africa*. Uppsala: Nordiska Afrikainstitutet.
- Strachan, Hew (2004). *The first world war in Africa*. Oxford: Oxford University Press.
- Straker, Jay (2009). *Youth, nationalism, and the Guinean revolution*. Athens: Ohio University Press.
- Sunseri, Thaddeus (2009). *Wielding the ax. State forestry and social conflict in Tanzania, 1820–2000*. Bloomington: Ohio University Press.
- Sutherland-Addy, Esi & Aminata Diaw (red.) (2005). *West Africa and the Sahel. Vol. 2: Women writing Africa*. New York: Feminist Press at the City of New York Press.
- Suttner, Raymond (2009). *The ANC underground in South Africa, 1950–1976*. Boulder, CO: Lynne Rienner Publishers.
- Taithe, Bertrand (2009). *The killer trail. A colonial scandal in the heart of Africa*. Oxford: Oxford University Press.
- Taiwo, Olufemi (2010). *How colonialism preempted modernity in Africa*. Bloomington: Indiana University Press.
- Thiong'o, Ngugi wa (2010). *Dreams in a time of war. A childhood memoir*. New York: Pantheon Books.
- Thomas, Elizabeth Marshall (2006). *The old way. A story of the first people*. New York: Picador.
- Thomson, Alex (2008). *South African politics since 1948: An introduction*. London: Routledge.
- Thomson, Alex (2009). *U. S. foreign policy towards apartheid South Africa, 1948–1994*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Thompson, Jason (2008). *A modern history of Egypt. From the earliest times to the present*. London: Haus Books.
- Tignor, Robert L. (2010). *Egypt. A short history*. Princeton: Princeton University Press.

- Tijani, Hakeem (2006). *Nigeria's urban history. Past and present*. Lanham,ND: University of America Press.
- Tilley, Helen & Robert J. Gordon (red.) (2007). *Ordering Africa. Anthropology, European imperialism and the politics of knowledge*. Manchester : Manchester University Press.
- Tropp, Jacob A. (2006). *Natures of colonial change. Environmental relations in the making of Transkei*. Portsmouth: Ohio University Press.
- Van Wyk Smith, Malvern (2009). *The first Ethiopians. The image of Africa and African in the early Mediterranean world*. Johannesburg: Wits University Press.
- Vandewalle, Dirk (2006). *A history of modern Libya*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Vansina, Jan (2004). *How societies are born. Governance in West Central Africa before 1600*. Charlottesville, VO: University of Virginia Press.
- Vansina, Jan (2004). *Antecedents to modern Rwanda. The Nyiginya kingdom*. Oxford: James Currey.
- Vansina, Jan (2010). *Being Kuba. The Kuba experience in rural Congo 1880–1960*. Madison: University of Wisconsin Press.
- Vaughan, Olufemi (2006). *Nigerian chiefs. Traditional power in modern politics, 1890s–1990s*. London: I. B. Tauris.
- Vikør, Knut S. (2007). *Maghreb – Nordafrika etter 1800*. Oslo: Det Norske Samlaget.
- Walker, John Frederick (2009). *Ivory's ghosts. The white gold of history and the fate of elephants*. New York: Atlantic Monthly Press.
- Walvin, James (2005). *Atlas of slavery*. Harlow: Longman.
- Waters, Robert A. (2009). *Historical dictionary of United States-Africa relations*. Lanham, ND: Scarecrow Press.
- Webb, James L. A. (2009). *Humanity's burden. A global history of malaria*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Welch, David (2009). *The rise and fall of apartheid*. Jeppetown: Jonathan Ball.
- Wilder, Gary (2005). *The French imperial nation-state. Negritude and colonial humanism between the world wars*. Chicago: University of Chicaco Press.
- Wilson, Francis (2009). *Dinosaurs, diamonds and democracy. A short, short history of South Africa*. Roggebai/Cape Town: Umuzi.
- Williams, Susan (2006). *Colour bar. The triumph of Seretse Khama and his nation*. London: Allen Lane.
- Wilder, Gary (2005). *The French imperial nation-state. Negritude and cultural humanism between the two world wars*. Chicago: University of Chicago Press.
- Windrow, Martin (2010). *Our friends beneath the sands. The foreign legion in France's colonial conquests 1870–1935*. London: Weidenfeld & Nicolson.
- Woods, Michael & Mary B. Woods (2009). *Seven wonders of Ancient Africa*. London: Lerner Books (2. ed.)
- Worden, Nigel (2007). *The making of modern South Africa. Conquest, apartheid, democracy*. Oxford: Blackwell (4. ed.).
- Worger, William H. et al. (red.) (2010). *Africa and the West. A documentary history*. Vol. I: *From the slave trade trade to conquest, 1441–1905* + Vol. II: *From colonialism to the independence, 1875 to the present*. Oxford: Oxford University Press.

- Wright, Donald R. (2010). *The world and a very small place in Africa. A history of globalization in Niimi, the Gambia*. Armonk, NY: M.E. Sharpe (3. ed.).
- Wright, John (2007). *The Trans-Saharan slave trade*. London: Routledge.
- Wright, John (2010). *A history of Libya*. London: C. Hurst & Co.
- Wylie, Dan (2006). *Myth of iron. Shaka in history*. Oxford: James Currey.
- Yerxa, Donald A. (red.) (2008). *Recent themes in the history of Africa and the Atlantic world. Historians in conversations*. Columbia, SC: The University of South Carolina Press.
- Yoshikuni, Tsuneo (2007). *African urban experiences in colonial Zimbabwe. A social history of Harare before 1925*. Harere: Weaver Press.
- Younger, Paul (2009). *New homelands. Hindu communities in Mauritius, Guyana, Trinidad, South Africa, Fiji and East Africa*. Oxford: Oxford University Press.
- Zimmerer, Jürgen & Joachim Zeller (red.) (2008). *Genocide in German South-West Africa. The colonial war of 1904–1908 and its aftermath*. London: Merlin Press.
- Zisenwine, Daniel (2010). *The emergence of nationalist politics in Morocco*. London: I. B. Tauris.